30 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 2001 ՈՒՐԲԱԹ 220 (2424)

Ազգ
Azg
armenian daily

Իսրայելը հրաժարվում է ջուր ներմուծել Թուրքիայից

ԵՐՈՒՍԱՂԵՄ, 29 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ջրի ներմուծման հարցերով Իսրայելի կառավարական հանձնաժողովը մերժել է Թուրքիայից ջրի ներմուծման երկու նախագիծ: «Հաարեց» օրաթերթը հաղորդում է, որ Թուրքիայից Իսրայելին ծովային ճանապարհով ջուր առաքելու նախաձեռնությամբ հանդես էին եկել թուրքական «Բեշիքթաշ» եւ «Անատոլիա» նավային ընկերությունները: Վերջինս մտնում է հունական «Հելլենսփոսթ սթիմշիփ» կորպորացիայի կազմի մեջ: Թերթի հաղորդագրության համաձայն, հայտերը մերժվել են, քանի որ, ըստ հանձնաժողովի ուսումնասիրության, թուրքական ընկերությունները անկարող էին լինելու ապահովել պահանջվող մակարդակի սպասարկություն: «Անատոլիա» ընկերության պաշտոնյան այս առիթով հայտարարել է, որ հայտամրցույթի ձախողումը հանդիսանում է Իսրայելի կողմից նախկինում հանձն առնված պարտավորվածությունների խախտում: Իսրայելի ԱԳ նախարարության նախկին պաշտոնյա Արոն Լայելը հայտարարել է, որ պայմանագրի դրույթներից ելնելով՝ կառավարությունը իրավասու է մեկ տարվա ընթացքում չեղյալ հայտարարել համաձայնագիրը:

ՄԱՅՐ ԱԹՈՌ ՍԲ. ԷՋՄԻԱԾԻՆ

«Հայաստանի եւ սփյուռքի ռամկավարները միասնական են»

Կուսակցության ղեկավարները հանդիպեցին Ամենայն հայոց կաթողիկոսին

Այս օրերին աշխարհի տարբեր երկրներից Հայաստան եկած ռամկավարները նշում են կուսակցության հոբելյանները՝ փաստելով, որ Հայաստանի եւ սփյուռքի ռամկավարները միասնական են իրենց գաղափարախոսության եւ գործելակերպի մեջ: Այս միտքն ընդգծեց նաեւ միասնական տեսնելով, նշեց Վեհափառ հայրապետը, ողջունելի է կուսակցության դիրքորոշումը՝ զորավիգ լինել հայրենիքին:

Գարեգին Երկրորդը գնահատանքով խոսեց խորհրդային թե հետխորհրդային տարիներին կուսակցության դրսեւորած գործելակերպի մասին՝ կուսակցական եւ անձնական շահերից վեր դասել հայրենիքի, ժողովրդի շահը: Վեհափառ հայրապետի խոսքերով՝ կուսակցությունը միշտ էլ իր աջակցությունն է բերել Հայ առաքելական եկեղեցուն, Մայր աթոռին:

Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Ամենայն հայոց կաթողիկոսը՝ Մայր աթոռ Սբ. Էջմիածնում Ռամկավար Ազատական կուսակցության ղեկավարների հետ հանդիպման ժամանակ:

– Ուրախ եմ սփյուռքի եւ Հայաստանի ռամկավարներին վերստին

Տես • էջ 2

Քոչարյան-Շեւարդնաձե հանդիպում Մոսկվայում

ՀՀ նախագահը Անանիա Շիրակացու մեդալ հանձնեց Սենիկ Գեւորգյանին

Անկախ պետությունների համագործակցության անդամ երկրների ղեկավարների խորհրդի հոբելյանական նիստին մասնակցելու համար Ռուսաստանի Դաշնության մայրաքաղաք են մեկնել Համագործակցության անդամ երկրների ղեկավարները: Նոյեմբերի 29-ին Մոսկվայում նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը առանձնազրույց է ունեցել Վրաստանի նախագահ Էդուարդ Շեւարդնաձեի հետ:

Հանդիպման ընթացքում երկու երկրների ղեկավարները քննարկել են երկկողմ հարաբերություններին, ինչպես նաեւ տարածաշրջանային խնդիրներին վերաբերող հարցերի լայն շրջանակ: Ռոբերտ Քոչարյանը եւ Էդուարդ Շեւարդնաձեն անդրադարձել են նաեւ Վրաստանի նախագահի այս տարվա հոկտեմբերի 23-24-ին Հայաստան կատարած պաշտոնական այցի ընթացքում ձեռք բերված պայմանավորվածությունների կատարման ընթացքին:

Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը այսօր Մոսկվայում հանդիպել է նաեւ

«Անդրնավթգազշին-Պրոմեքս» ՓԲԸ խորհրդի նախագահ Սենիկ Գեւորգյանի հետ:

Հանրապետության նախագահի այս տարվա սեպտեմբերի 20-ի հրամանագրով ՀՀ Անկախության հռչակման 10-րդ տարեդարձի առթիվ Սենիկ Գեւորգյանը պարգեւատրվել է Անանիա Շիրակացու մեդալով: Այսօր Ռոբերտ Քոչարյանը Սենիկ Գեւորգյանին հանձնել է հայրենիքի բարձր պարգեւը:-

ՄԱՀ-ը վերջապես տվեց Թուրքիային 3 մլրդ դոլար

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 29 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Միջազգային արժութային հիմնադրամը (ԱՄՀ) Թուրքիային 3 մլրդ. դոլարի վարկ է հատկացրել: Դա ուշացումով է արվել, քանի որ ՄԱՀ-ը պահանջել էր, որ Թուրքիայի կառավարությունը վերանայի տնտեսական ծրագրերը եւ իրագործի առավել խիստ ֆինանսական քաղաքականություն: Ըստ «Ազատություն» ռադիոկայանի, եթե Թուրքիան հաջողությամբ կատարի ստանձնած պարտավորությունները, ապա տարեվերջին ՄԱՀ-ից եւ ՀԲ-ից կստանա ընդհանուր առմամբ եւս 15 մլրդ. դոլարի վարկ:

Ադրբեջանական հատուկ ծառայությունների հերթական խարդախությունը

ԵՐԵՎԱՆ, 29 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ադրբեջանական աղբյուրները հաղորդել են, որ հատուկ ծառայությունները կանխել են հանրապետության նախագահ Հեյդար Ալիեւի որդու՝ Իլհամ Ալիեւի դեմ նախապատրաստված մահափորձը: Ըստ այդ երկրի ԱԱ նախարարության, Ի. Ալիեւի սպանությունը «պետք է կատարեր ադրբեջանցի զինծառայող Մահմեդ Օջավերդիեւը, որն օրերս ազատվել է հայկական գերությունից»:

ՀՀ ԱԱ նախարարության մամուլի եւ հասարակայնության հետ կապերի ծառայությունում Արմենպրեսի թղթակցին հայտնեցին, որ Մ. Օջավերդիեւը վերջերս ձերբակալվել էր մեր հանրապետության սահմանային տարածքում, երբ Նախիջեւանի Ինքնավար Հանրապետությունից փորձում էր անցնել Հայաստան:

Ձեռնարկված օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների շնորհիվ պարզվել էր, որ Օջավերդիեւը Ադրբեջանի ԱԱ նախարարության աշխատակիցներ Մոբիլի եւ Կուլիեւի կողմից հավաքագրվել է դեռեւս Բաքվի թիվ 10 ուղղիչ աշխատանքային գաղութում զինվորական ծառայությունից խուսափելու համար պատիժը կրելիս: Կալանքից ազատվելուց հետո նա, համապատասխան պատրաստվածություն անցնելով, ուղարկվել էր Հայաստան: Ադրբեջանցու առջեւ խնդիր էր դրվել ՀՀ ԱԱՆ աշխատակիցների մոտ այնպիսի համոզմունք ստեղծել, թե իբր Ադրբեջանում իր նկատմամբ իրականացված քննարարքների համար վրեժխնդիր լինելու նպատակով «պատրաստ» է վերադառնալ Նախիջեւան՝ Հայաստանի հատուկ ծառայությունների առաջադրանքով ահաբեկչական եւ դիվերսիոն գործողություններ կատարելու համար:

Ադրբեջանցի լրտեսը Բաքու էր վերադարձվել մոտ 10 տարի օր առաջ:

ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆ

Ռուսական օդուժը «սխալմամբ» 50 կմ ներխուժել է Վրաստանի տարածք, ռմբահարել չորս գյուղ

Պաշտոնական Թբիլիսին ուզում է «բացահայտ ագրեսիայի փորձ»

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

[illegible]ւան Վրաստանը ծանր, անկանխատեսելի ժամանակներ է ապրում: Խորհրդարանի նախկին նախագահ Զուրաբ Ժվանիայի օրերս արված հայտարարություն-ահազանգը, որ «Վրաստանն անդունդից մեկ քայլ է հեռու», չափազանցված չէ: Վերջին տասը տարիների ընթացքում այսօրվա քգկսված Վրաստանն ապրում է սոցիալական, տնտեսական, քաղաքական խորը ճգնաժամ: Ռուս-վրացական հարաբերություններում լարվածությունը հասել է գագաթնակետին: Չորեքշաբթի երեկոյան ռուսական օդուժի ՍՈՒ-25 տեսակի վեց ինքնաթիռներ եւ ՄԻ-24 տեսակի չորս ուղղաթիռներ ռուսական սահմանի չեչենա-վրացական հատվածից «սխալմամբ» 50 կմ խորացել են Վրաստանի տարածք, ռմբահարել վրացական չորս գյուղերի՝ Արխոտիի, Վերին Օմալոյի, Ախիստայի, Անգայի շրջակայքը: Տուժածներ չկան, գյուղացիները խուճապահար լքել են բնակավայրերը: Ռուսական կողմը, բնական է, առայժմ հերքում է տարածքը ուղղաթիռների եւ ինքնաթիռների ներխուժումը Վրաստանի տարածք, սակայն այդ հերքումներն այն աստիճանի հակասական են եւ տարօրինակ, որ չհավատալ պաշտոնական Թբիլիսիի փաստարկներին ուղղակի չի կարելի:

Նախագահ Էդուարդ Շեւարդնաձեն երեկ հայտարարեց, որ «Վրաստանը չի կարող խփել բոլոր ինքնաթիռները, բայց մեկ-երկուսը անպայման ցած կբերի»: Միջադեպը տեղի ունեցավ ԱՊՀ հոբելյանական գագաթնաժողովի նախօրեին, նախատեսված Պուտին-Շեւարդնաձե հանդիպմանն ընդառաջ: Ուրեմն, Ռուսաստանի եւ Վրաստանի առաջնորդների «բանակցությունները» արդեն սկսվել են: Շեւարդնաձեի մամլո խոսնակ Կախա Իմնաձեն երեկ հայտարարեց, որ ԱՊՀ գագաթնաժողովում Վրաստանի նախագահը «անպայման կդնի երկրի տարածքը ռմբահարելու հարցը»: «Ցավոք, երեկվա միջադեպը հաստատում է, որ Ռուսաստանը շարունակում է Վրաստանի նկատմամբ իր ագրեսիվ գործողությունները:

Տես • էջ 5

Սերգեյ Իվանովը հերքել է Թբիլիսիի պնդումները

ՌԴ պաշտպանության նախարար Ս. Իվանովը կտրականապես հերքել է Վրաստանի այն պնդումները, թե իբր ռուսական օդուժն է ռմբահարել Պանկիսի կիրճը, հաղորդում է «Փրայմ նյուս» գործակալությունը: Իվանովը նշել է, որ ռուսական կողմն ունի արժանահավատ տվյալներ, որ Պանկիսում «խոշոր ընդհարում է տեղի ունեցել չեչեն եւ արաբ ահաբեկիչների միջեւ»: Ըստ ՌԴ պաշտպանության նախարարի՝ ընդհարումը տեղի է ունեցել այն ժամանակ, երբ հայտնի են դարձել տեղեկությունները, թե ռուսական ուղղաթիռները իբր ռմբահարել են Պանկիսի կիրճը:

ԱՊՀ կառավարությունների ղեկավարները կհանդիպեն մայիսին

ՄՈՍԿՎԱ, 29 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ԱՊՀ-ի կառավարությունների ղեկավարների խորհրդի հաջորդ նիստը կկայանա 2002 թվականի մայիսի 30-ին Քիշնեւում: Այդ մասին այսօր հայտնել է Ռուսաստանի կառավարության նախագահ Միխայիլ Կասյանովը:

Խոսելով Համագործակցության կառավարությունների ղեկավարների խորհրդի այսօրվա նիստում ընդունված որոշումների մասին, Միխայիլ Կասյանովը հատկապես առանձնացրել է ամենակարճ ժամկետում ԱՊՀ-ի երկրների համատեղ հակաահաբեկչական միջոցառումների պլանի մշակման անհրաժեշտությունը: Այդ առնչությամբ Ռուսաստանի վարչապետը հայտնել է, որ համապատասխան գերատեսչությունների ղեկավարներին արդեն հանձնարարված է սկսել աշխատանքն այդ ուղղությամբ: Միխայիլ Կասյանովը նաեւ հույս է հայտնել, որ այդ թեմայի շուրջ վերջնական որոշում կընդունվի ԱՊՀ-ի կառավարությունների ղեկավարների խորհրդի Քիշնեւում կայանալիք նիստում:

907-ի առկախումը հետեւանք էր նաեւ ամերիկահայ լոբբիի պառակտվածության

ՄԱՍ-ում հայտարարեց Երվանդ Ազատյանը

Սամուլի ազգային ակումբի «Սփյուռք» ծրագրի շրջանակներում նոյեմբերի 29-ին լրագրողները հանդիպեցին ՌԱԿ մամուլի դիվանի ատենապետ, ՌԱԿ փոխնախագահ Երվանդ Ազատյանի հետ: Հանդիպման թեման եւ հարցադրումների շրջանակն առնչվում էին ամերիկահայ լոբբիին, 907-ի առկախմանը, ինչպես նաեւ հայ-ամերիկյան հարաբերություններին:

907-ի առկախումը դուք համարում եք ամերիկահայ լոբբիի՞ պարտություն, պաշտոնական Երեւանի՞ պարտություն, թե՞ հետեւանք էր այլ իրողությունների. սկզբից եւեթ պատասխանելով մեր այս հարցին Երվանդ Ազատյանը նկատեց, որ խնդրո առարկայի շուրջ թե ամերիկյան մամուլում, թե այդ երկրի քաղաքական, պետական շրջանակներում լուրջ բեւեռացում էր առաջացել: Հայերի համար ամենաբացասականն այն էր, որ ամերիկյան կառավարության առջեւ «մենք բաժանված ձայներով ներկայացանք», քանի որ ամերիկահայ լոբբիստական կազմակերպությունները՝ Ամերիկայի հայկական համագումարը, Հայ դատի հանձնախումբը եւ Հայ ազգային խորհուրդը տարբեր դիրքորոշումներ հանդես բերեցին: Հայկական համագումարը, ըստ էության, պաշտպանեց ԱՄՆ պետքարտուղարի դիրքորոշումը՝ աշխատելով վնասն ու կորուստը հայկական կողմի համար հասցնել նվազագույնի, Հայ դատի հանձնախումբը, դաշնակցության գլխավորությամբ, որոշեց մինչեւ վերջ պայքարել 907-ի պահպանման համար», նկատեց Ազատյանը, ավելացնելով, որ անձամբ ինքը, որը ավելի շատ աշխատել է Համագումարի հետ, այդ մարմնի կողմից մեղադրվեց Հայ դատի դիրքորոշումը պաշտպանելու մեջ, ինչն իրականությանը չէր համապատասխանում: ՌԱԿ-ի տեսակետն այն էր, որ սփյուռքը ամերիկյան կառավարությանը եւ Կոնգրեսին չպետք է ներկայանար բաժանված ձայներով: «Եթե անգամ 907-ի առկախումը ամերիկահայ լոբբիի պարտությունն էր, ապա նաեւ ԱՄՆ պետքարտուղարի պարտությունն էլ էր, քանի որ Ք. Փաուելը ամբողջությամբ էր ուզում կասեցնել 907-ը, ինչը չհաջողվեց: Սա պետք է տեղի ունենար մեզնից անկախ»: Ազատյանի կարծիքով, 907-ի առկախումը փոխնախագահ Չեյնիի գլխավորությամբ ամերիկյան նավթային ընկերությունների նախաձեռնությունն էր, մանավանդ որ ԱՄՆ-ն 907-ը առկախելիս իր շահերն էր հետապնդում:

Նյույորքյան իրողությունները արդյոք չե՞ն սահմանափակել ամերիկահայ լոբբիի գործունեությունը. ի պատասխան մեր այս հարցի ՌԱԿ փոխատենապետը նկատեց, որ սահմանափակվել են ոչ միայն մեր լոբբիի հնարավորությունները, այլեւ ամերիկյան ազատությունները, այժմ այդ սահմանափակումները հասել են վտանգավոր աստիճանի: Խոսքի ազատության ոլորտներում ծայրահեղական տրամադրված ձայները ավելի շեշտված են լսվում, իրավիճակը բեւեռացված է, մամուլը գրեթե միատեսակ դիրքորոշում է պահպանում, հակառակ մոտեցումը դասալքության, դավաճանության պես է ընկալվում: «Մենք այդտեղ կապրինք եւ կզգանք, որ ծանր քաղաքական մթնոլորտ է տիրում, ինչը ես Ամերիկայի մեջ 35-40 տարի ապրելով չեմ տեսել»:

Լրագրողների հարցերին պատասխանելիս ՄԱՍ-ի հյուրն անդրադարձավ նաեւ Հայ-թուրքական հաշտեցման հանձնաժողովին, լրջորեն քննադատելով հենց հանձնաժողովի անվանումը, քանի որ, ըստ Ազատյանի, հաշտեցումը բանակցությունների հետեւանք պետք է լինի, այլ ոչ թե սկիզբ: Եթե մինչեւ վերջերս հայկական կազմակերպությունների միջեւ ընդամենը մրցակցություն կար, ապա հանձնաժողովի ստեղծումից հետո վերածվեց հակամարտության: Հայ-թուրքական հարաբերությունների կարգավորման գործընթացը սկսվեց անակնկալ, «պատահական մարդոց կողմեն»: 907-ի առկախման պատճառներից մեկն էլ ամերիկահայ լոբբիստական կազմակերպությունների պառակտվածությունն էր: Հայամետ դիրքորոշում ունեցող սենատորները, կոնգրեսականները հրաշալի առիթ «ստացան» 907-ի դեպքում հայտարարելու, թե հայերը այս հարցի առիթով տարբեր դիրքորոշումներ ունեն, ուստի իրենք չգիտեն՝ որ կողմին աջակցեն: «Դուք բաժանված եք, մենք չգիտենք որուն լսենք» ասելով: Եվ քվեարկեցին, ինչպես հարմար գտան: Դա մեծ վնաս հասցրեց հայկական կողմին: Մինչդեռ միասնական դիրքորոշման դեպքում այլ արդյունք կարող էր եւ լինել, նկատեց Ազատյանը: Ըստ նրա, հայամետ կոնգրեսմենները «պարտագանց եղան եւ այն էլ մեր մեղքով»:

Անդրադառնալով սեպտեմբերի 11-ի իրողություններին՝ Ազատյանը նկատեց, որ դրանց հետեւանքով էապես մեծացավ Թուրքիայի դերը տարածաշրջանում, «Թուրքիան մեծ կշիռ ձեռք բերեց»: Այսօրինակ իրավիճակում, ըստ Սամուլի ազգային ակումբի հյուրի, առաջիկայում Ցեղասպանության ճանաչումը Կոնգրեսի կողմից բացառվում է: Դա է ամերիկյան դիրքորոշումը: Կոնգրեսականները խորհուրդ են տվել առաջիկայում այդ հարցը չբարձրացնել, «հակառակ դեպքում հայերը ստիպված կլինեն լալ-ողբալ, թե՝ Ցեղասպանությունը չճանաչեցին»: Միաժամանակ, ըստ ՌԱԿ փոխնախագահի, Ցեղասպանության ճանաչումը գերխնդիր է հայության համար, միասնականության եւ տեսակի շարունակվելու պահանջ է: Ցեղասպանության ճանաչումը ոչ միայն հայկական լոբբիի գործն է, այլեւ՝ հայկական զանգվածների: «Եթե անգամ լեզուն, հավատը կորցնեն, Ցեղասպանության ճանաչման խնդիրը պետք է հետապնդեն, քանի որ այլապես վերքը չի բուժվի»:

Անդրադառնալով ղարաբաղյան հիմնախնդրի կարգավորման գործընթացին՝ Ազատյանը նկատեց, որ որոշ վտանգներ է տեսնում, քանի որ «հայկական կողմը դժվար կացության մեջ է. մեր բնակչության թիվը կիջնե, մեր տնտեսական ուժը կտկարի, եւ ադրբեջանցիների հույսը դա է, որ մենք տեղի տանք եւ ընդունենք իրենց պայմանները»: Բնակչության արտահոսքը մեզ «քաղաքական, ռազմական, պատմական խնդիրներու առջեւ կդնե, եւ մենք շատ մտահոգ ենք դրանով», հայտնեց ՄԱՍ-ի հյուրը, միաժամանակ ավելացնելով, որ այդ խնդիրները «օրվա իշխանությունների» վրա միայն բարդել պետք չէ:

ՆԱՐԻՆԵ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

«Հայաստանի եւ սփյուռքի ռամկավարները միասնական են»

Սկիզբը էջ 1

– Ամենայն հայոց հայրապետի խոսքը ոգեշնչող եւ պարտավորեցնող է մեր կուսակցության համար, նշեց ՀՌԱԿ ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը: Մենք բազմիցս ենք ասել, որ Մայր աթոռ Սբ. Էջմիածինը դիտում ենք որպես համայն հայության միակ հոգեւոր կենտրոն:

ՌԱԿ Կենտրոնական վարչության ատենապետ Հակոբ Գասարճյանը համաձայնեց Ռուբեն Միրզախանյանի հետ, որ մեկ հայրենիք, մեկ հավատ ունեցող ժողովուրդը մեկ հոգեւոր գերագույն առաջնորդ պետք է ունենա: Հակոբ Գասարճյանը միեւնույն ժամանակ կարեւորեց Կիլիկիո կաթողիկոսության դերն ու գործունեությունը: ՌԱԿ Կենտրոնական վարչության ատենապետը համոզմունք հայտնեց, որ ռամկավարներն իբրեւ կուսակցություն միշտ պատրաստ են աջակցություն ցուցաբերել Հայ առաքելական եկեղեցուն:

Վեհափառ հայրապետն իր շնորհավորանքն ուղղեց գրականագետ, հրապարակախոս, ՌԱԿ Կենտրոնական վարչության փոխատենապետ Երվանդ Ազատյանին, ում օրերս նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը պարգեւատրել է Մովսես Խորենացու մեդալով: «Թող միշտ ձեր գրիչը բեղուն լինի», մաղթեց Գարեգին Երկրորդը:

Հանդիպման ժամանակ խոսք եղավ նաեւ սփյուռքի տարբեր թեմերում տիրող վիճակի մասին:

Վեհափառ հայրապետը բարձր գնահատեց ՌԱԿ մամուլի դերը հայրենասիրության եւ հայ հավատքի կենտրոն Սբ. Էջմիածնին սատարելու գործում:

ՌԱԿ ատենապետ Հակոբ Գասարճյանը Վեհափառ հայրապետին հանձնեց կուսակցության 80-ամյակին նվիրված հոբելյանական հուշամեդալ:

ՄԱՌԼԵՆԱ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

Ապօրինի շինությունների օրինականացման հնարավորություն

ԵՐԵՎԱՆ, 29 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ՀՀ կառավարության այսօրվա նիստում ընդունված մինչեւ 2001 թ. մայիսի 15-ը հաշվառված ինքնակամ կառուցված շենքերի, շինությունների օրինականացման եւ դրանց նկատմամբ իրավունքների պետական գրանցման գործընթացը կանոնակարգելու մասին որոշումը վերաբերելու է Երեւանի շուրջ 25 հազար ընտանիքի: Որոշումը մեկնաբանելով, կառավարությանն առընթեր անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեի նախագահ Մանուկ Վարդանյանը նշեց, որ փաստաթղթով հաստատվել են հիշյալ գործընթացում Երեւանի քաղաքապետի իրավասությունները եւ պետական գրանցման ժամանակ գանձվելիք վճարների չափերը (բնակելի տարածքի 1 քմ-ի համար՝ 1000 դրամ, կիսակառույցների համար՝ 500 դրամ):

Կոմիտեի նախագահը տեղեկացրեց, որ շինությունների սեփականության իրավունքի գրանցումը կընձեռի դրանց համար գույքահարկ գանձելու հնարավորություն: Քաղաքաշինական նորմերին հակասող շինությունների օրինակացման անհնարինության վերաբերյալ քաղաքապետի որոշման դեպքում, ըստ Մ. Վարդանյանի, դրանք կքանդվեն: Նրա խոսքերով, քաղաքաշինության եւ արդարադատության նախարարությունների հետ համատեղ մշակվում է քաղաքացիների քաղաքաշինական գործունեության թույլտվություն ստանալու պարզեցմանը վերաբերող օրենսդրական փաթեթ: Զուգահեռ առաջարկվելու են վարչական իրավախախտումների մասին օրենսգրքի փոփոխություններ, որոնք միտված են լինելու ինքնակամ, քաղաքաշինական նորմերին չբավարարող շինարարության համար տուգանքների չափերի մեծացմանը:

Մ. Վարդանյանի տվյալներով, ամբողջ հանրապետությունում մինչեւ 2001 թ. մայիսի 15-ը հաշվառվել է 329 հազար անօրինական շինություն:

ԱԺ հանձնաժողովը կհրավիրի Ալեքսան Հարությունյանին, Հարություն Հարությունյանին եվ Մուշեղ Մովսիսյանին

ԵՐԵՎԱՆ, 29 ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հոկտեմբերի 27-ի գործով ԱԺ ժամանակավոր հանձնաժողովը նոյեմբերի 29-ին միաձայն որոշեց իր առաջիկա նիստերին հրավիրել գործով նախկին մեղադրյալներ՝ ՀՀ նախագահին առընթեր տեղական ինքնակառավարման հանձնաժողովի նախագահ Ալեքսան Հարությունյանին, Հանրային հեռուստատեսության փոխտնօրեն Հարություն Հարությունյանին եւ ԱԺ պատգամավոր Մուշեղ Մովսիսյանին: Նրանք հրապարակավ հանդես են եկել իրենց նկատմամբ բռնություններ կիրառելու մասին, ուստի հանձնաժողովն ակնկալում է տեղեկություններ ստանալ իրավապահ մարմինների կողմից նշված անձանց պահպանության օրինականության վերաբերյալ: Հիշեցնենք, որ ժամանակավոր հանձնաժողովը մինչեւ 2002 թ. մայիսի 22-ը պետք է ուսումնասիրի հոկտեմբերի 27-ի գործով մեղադրյալների եւ ամբաստանյալների պահպանության օրինականության հարցը եւ համապատասխան եզրակացություն ներկայացնի խորհրդարանին:

Հանձնաժողովի անդամ Ստեփան Զաքարյանը (ՀԺԿ) նկատեց, որ նշված անձինք մինչ այժմ չեն դիմել հանձնաժողովին, ուստի չի բացառվում, որ իրենց հրավերը կարող է անտեսվել: Հանձնաժողովում ԱԺՄ խմբակցության ներկայացուցիչ Ֆիլարետ Բերիկյանն ի պատասխան նշեց, որ հրավերը մերժելու եւ ըստ էության հանձնաժողովի աշխատանքներին չաջակցելու դեպքում նրանց նկատմամբ կձեւավորվի համապատասխան հասարակական կարծիք:

«ՀԿԿ» խմբակցության ներկայացուցիչ Խորեն Սարգսյանը մտահոգություն հայտնեց գործով երեք վկաների՝ Հանրային հեռուստատեսության աշխատակից Տիգրան Նազարյանի եւ ԱԺ բուժկետի 2 նախկին աշխատակիցների Հայաստանից բացակայելու՝ ԱՄՆ-ում գտնվելու վերաբերյալ: Ըստ պատգամավորի, նրանք արժեքավոր տեղեկություններ են հայտնել, մասնավորապես բուժկետի աշխատողները վկայել են, որ կից սենյակում հոկտեմբերի 27-ին եղել են զինված մարդիկ: Թե ինչքանով է պատգամավորի հայտարարությունը համապատասխանում քրեական գործում առկա նյութերին եւ ինչքանով է տվյալ անձանց հրավիրելը բխում հանձնաժողովի առջեւ դրված խնդիրներից, հանձնաժողովը կպարզի առաջիկա նիստերից մեկում:

Հանձնաժողովում ՀՅԴ խմբակցության ներկայացուցիչ Կիմ Բալայանն ուշադրություն հրավիրեց այն փաստի վրա, որ Նաիրի Հունանյանի օրերս արած հայտարարությունը քրեական գործի նյութերի եւ ամբաստանյալների անձնական գործերի միջեւ առկա հակասությունների վերաբերյալ համապատասխանում է իրականությանը: Հանձնաժողովի փորձագետի եւ պատգամավորի կողմից ուսումնասիրվել են գործի նյութերը. Ն. Հունանյանի նշած օրերին հարցաքննության հայտ ներկայացված է, սակայն բացակայում է հարցաքննության արձանագրությունը եւ հակառակը՝ առանց հայտի առկայության վերջինս հարցաքննվել է: Բալայանը հիշեցրեց, որ դեռեւս ամիսներ առաջ ԱԱՆ մեկուսարան այցի ընթացքում մեկուսարանի հանձնաժողովի անդամներին պետը վստահեցրել էր, որ առանց համապատասխան ձեւակերպումների հարցաքննություններ չեն կատարվել: Այս հարցին եւս հանձնաժողովը կանդրադառնա առաջիկայում՝ այն մանրակրկիտ ուսումնասիրելուց հետո միայն:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԱ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգ. ծառայութիւն / հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահաւաք ծառայութիւն / հեռ. 529353
Apple Macintosh համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի

Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

Ընթացիկ

ԵՐԵՎԱՆ, 29 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ՀՀ պաշտպանության նախարարությանն առընթեր վերահսկիչ-վերստուգիչ հանձնաժողովի արտակարգ պատահարների բաժնի նախկին պետ Ռուբեն Մարտիրոսյանի պնդմամբ, հայկական բանակում կատարվող հանցագործությունների համար մեղքի 90 տոկոսը բաժին է ընկնում ՀՀ զինվորական դատախազությանը: Այս մեղադրանքը նա առաջադրել է Հայաստանի գլխավոր դատախազության հատուկ հանձնաժողովի

«Ես չեմ կարող լռել»

Ասում է պաշտպանության նախարարության նախկին աշխատակիցը

նիստում, որ ստեղծվել է ուսումնասիրելու համար զինվորական դատախազությունում կատարված խախտումների փաստերը ՀՀ նախագահին առընթեր մարդու իրավունքների հանձնաժողովի կողմից ներկայացված բողոքների հիման վրա:

Ռուբեն Մարտիրոսյանն ինքը նման բնույթի հետաքննություններով զբաղվում է 1996 թվականից սկզբում իբրեւ «Զինվորի իրավունքների պաշտպանություն» ոչ կառավարական կազմակերպության նախագահ, իսկ 1998-2000 թթ. պաշտոնավարելով ՊՆ-ում: Ներկայումս նրա գլխավորած բաժինը լուծարված է:

Ինչպես հայտնեց Ռուբեն Մարտիրոսյանը, նա ՀՀ գլխավոր դատախազ Արամ Թամազյանին է տրամադրել բանակում կատարված հանցագործությունների վերաբերյալ 18 քրեական գործերից բաղկացած ցուցակ: Դրանցից յուրաքանչյուրում նշվում են զինվորական դատախազության կողմից թույլ տրված խախտումներ, ընդ որում, ըստ Մարտիրոսյանի, տվյալ ցուցակը կարելի է մեծացնել մի քանի անգամ՝ ըստ զինվորական դատախազության կողմից քննվող ծանր հանցագործությունների թվի: «Գործերի մեծ մասը զինդատախազությունը վարում է անօրինական մեթոդներով»,- հայտարարեց Մարտիրոսյանը, նշելով, որ հիմնական պատասխանատվությունն ստեղծված հանցավոր մթնոլորտի համար ընկնում է անձամբ ՀՀ զինվորական դատախազ Գագիկ Ջհանգիրյանի վրա:

18 գործերից Մարտիրոսյանն առանձնացրեց մի քանիսը, որոնք, ըստ նրա, «աղաղակող անօրինականություն» են:

Առաջին գործը (1999 թ.) վերաբերում է զորամասերից մեկի սա[illegible]մ Սեւանի կայազորի քննիչ 27-ամյա Հակոբ Հակոբյանի ծեծին, որից վերջինս կուրացել եւ հաշմանդամ է դարձել: Ներկա պահին տվյալ գործով ոչ մեկին մեղադրանք չի առաջադրված, թեեւ, պնդում է Մարտիրոսյանը, մեղավորները քանիցս նշվել են տուժածի ցուցմունքներում: Ըստ Մարտիրոսյանի, գործով քննիչները փոխվել են 6 անգամ, մինչեւ որ համապատասխան եզրակացություն է տրվել, իսկ գործը դադարեցվել է զինդատախազի ցուցումով: Մարտիրոսյանը գտնում է, որ այժմ եւս հանցագործներին թաքցնում են, այս անգամ՝ դատախազական հանձնաժողովը:

Երկրորդ գործը (1999 թ.) վերաբերում է զինծառայող Հրաչ Խաչատրյանի սպանությանը, որի առնչությամբ, ինչպես կարծում է Մարտիրոսյանը, դատապարտված է անմեղ Գրիգոր Գրիգորյանը: «Սա անօրինականություն է, ըստ որում՝ մասշտաբային»,- ասում է նա:

Գործից անհետացել են վկաների ցուցմունքները, ինչպես նաեւ իրեղեն ապացույցների մի մասը: Մարտիրոսյանը վստահ է, որ քննությունը կատարվել է ոչ օբյեկտիվ:

Երրորդ գործը (1997 թ.) վերաբերում է Գարիկ Նաղդալյանի սպանությանը Զանգեզուրում: Դատախազը դա ներկայացրել է որպես անզգույշ սպանություն, եւ սպանության մեջ մեղադրվող Գեորգի Ենգիբարյանը Ջհանգիրյանի հրամանով ազատվել է: Մարտիրոսյանի ուշադրությունն այդ գործում գրավել են հետեւյալ մանրամասները. ըստ գործի, զինվորը սպանվել է ժամապահի կողմից սխալմամբ, սակայն գնդակների ուղղությունը եղել է ճիշտ հակառակ նրան, եթե դա եղած լիներ իրականում: Այնուհետեւ, գործի նյութերին չեն համապատասխանում իրեղեն ապացույցները, ինչպես, օրինակ, իբր գնդակով ծակված թիկնոցավրանը, որի վրա իրականում գնդակի հետքեր չկան: Չեն համընկնում վկաների ցուցմունքները: Մարտիրոսյանը վստահ է, որ Գարիկ Նաղդալյանը սպանվել է այլ եղանակով, սակայն ճշմարտությունը բացահայտելը բարդ է, քանի որ հետաքննությունը չի կատարվել պատշաճ կերպով:

Եւս մի գործ՝ Աղասի Ադամյանի սպանությունը, որի դատաքննությունն ավարտվել է 2001 թ. նոյեմբերի 13-ին: Ադամյանին զորամասում գտել են անգիտակից վիճակում եւ 4 ժամ անց տեղափոխել հոսպիտալ: Բժիշկների հարցին զորամասի հրամանատար Լեւոնյանը պատասխանել է, որ զինվորը պարզապես վատ է զգացել իրեն: Սակայն Ադամյանը երկու օր անց վախճանվել է գանգուղեղի վնասվածքից: Գործով դատապարտվել է Ադամյանի ծառայակից Ջիվան Սահոյանը, որը, ինչպես համոզված է Մարտիրոսյանը, անմեղ է: Մարտիրոսյանը պնդում է, որ Ջ. Սահոյանը խոստովանական ցուցմունքներ տալու համար այնքան է ծեծվել, որ նրան հարկադրաբար ուղարկել են հոսպիտալ, ընդ որում՝ «մալարիա» ախտորոշմամբ, որ կայացրել է քննիչը եւ որը, բնականաբար, չի հաստատվել բժիշկների կողմից: Դատավորը նույնպես աչք է փակել շատ հանգամանքների վրա եւ Ջիվան Սահոյանին դատապարտել 10 տարվա ազատազրկման:

«Ես չեմ կարող լռել այդ մասին: Ոչ ոք պատասխան չի տալիս այս անօրինականությունների համար»,- ասում է Մարտիրոսյանը: Ըստ նրա, զինվորական դատախազության նախկին քննիչ Էդիկ Հովսեփյանը, որը վարել է վերոհիշյալ 18 գործերից 8-ը, այժմ նշանակված է Կապան քաղաքի Քաղաքացիական դատախազության դատախազի օգնական:

«Եթե հանցագործը չի պատժվում, ապա հանցագործություններ ավելի ու ավելի շատ կլինեն: Մի զինվորի սպանում են, մյուսին անմեղ տեղը նստեցնում: Մինչեւ ե՞րբ»,- իր վրդովմունքն է արտահայտում ՀՀ պաշտպանության նախարարությանն առընթեր վերահսկիչ-վերստուգիչ հանձնաժողովի արտակարգ պատահարների բաժնի նախկին պետ Ռուբեն Մարտիրոսյանը: «Ես անձնական թշնամանք չունեմ Ջհանգիրյանի դեմ, բայց նա այնքան է կապված բանակային պաշտոնյաների հետ, որ հնարավորություն չկա այդ կապը քանդելու»,- եզրափակում է նա:

ԻՆԳԱ ԶԱՐԱՖՅԱՆ
«Նոյյան տապան»

Գավառի կոմունիստները վերականգնում են բոլշեւիկ-հեղափոխականների արձանները

Այս տարի երկրորդ բոլշեւիկի արձանն են տեղադրում Գավառի կոմունիստները: Իշխանափոխությունից հետո ազատ մնացած պատվանդանները սկսում են զգալ իրենց տերերի ծանրությունը: Մի քանի ամիս առաջ վերատեղադրված Բատիկ Բատիկյանի արձանից հետո, երեկ հերթը Հովհաննես Սարուխանյանինն էր, որի հուշարձանի բ[illegible]ման արարողությանը մասնակցում էին ՀԿԿ կենտկոմի առաջին քարտուղար Վլադիմիր Դարբինյանը, ԱԺ պատգամավոր Նորիկ Պետրոսյանը եւ Գավառի տարածքի կոմունիստներ: Ինչպես միշտ, ելույթները ուղեկցվում էին «կեցցե»-ներով ու «ուռա»-ներով: Ղեկավար կոմունիստները մեկ անգամ եւս ավետեցին Արցախի կոմունիստ ընկերների ակտիվացման մասին, հիշեցին Չարենցին, երկնքից արեգակներ վայր բերող խելագարված ամբոխներին եւ այլն: ԽՍՀՄ տարիներին քաղաքում կանգնեցված եւ հետո ապամոնտաժված երեք կոմունիստների արձաններից երկուսն արդեն վերականգնված են: Հաջորդ հերթը Լենինի արձանինն է, որի վերատեղադրումից հետո մարզկենտրոն Գավառն իսկապես կկարմրի:

Տ. ՀԱԿՈԲՅԱՆ

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ

Համաներումը մարդասիրական քայլ է

ԼՂՀ անկախության անցած 10 տարվա ընթացքում հանրապետության օրենսդիր մարմնի կողմից համաներման որոշում ընդունվել է 3 անգամ: Նորանկախ Ղարաբաղում առաջին համաներումը եղել է 1997 թվականին՝ Շուշիի ազատագրման հինգերորդ տարեդարձի առթիվ, երկրորդը՝ 1998 թ. փետրվարին՝ Արցախյան շարժման տասնամյակի կապակցությամբ: Երրորդ համաներման որոշումն Ազգային ժողովն ընդունել է այս տարվա օգոստոսին՝ ԼՂՀ անկախության հռչակման 10-ամյա հոբելյանի եւ Հայաստանում քրիստոնեությունը պետական կրոն ընդունելու 1700-ամյակի առթիվ:

ԼՂՀ ՆԳՆ ուղղիչ աշխատանքների տեսչության տվյալներով, տեսչությունում հաշվառվել են 242 դատապարտյալներ, որոնցից միայն 107-ը՝ Ստեփանակերտ քաղաքում: Համաներումը տարածվել է սոսկ 167 հոգու վրա, որոնց կատարած հանցանքը համապատասխանում է համաներմամբ նշված՝ քրեական օրենսգրքի հոդվածներին:

Թեպետ վերջին համաներման կիրառման ժամկետը, ըստ ԼՂՀ խորհրդարանի օգոստոսյան որոշման, սահմանված է մինչեւ սույն թվականի դեկտեմբերի 1-ը, սակայն նոյեմբերի 29-ի դրությամբ քաղշրջդատարանները դրա կիրառման մասին որոշում են ընդունել 84 դատապարտյալի նկատմամբ, իսկ մյուս 83 դատապարտյալների ճակատագիրն այս առնչությամբ դեռեւս մնում է անորոշ:

ՆԳՆ ՈՒԱՏ ավագ տեսուչ, միլիցիայի մայոր Արթուր Առուստամյանի հավաստմամբ, իրենք ժամանակին համաներման ենթակա անձանց լրիվ ցուցակն ուղարկել են ըստ ենթակայության դատարաններ: Նշված ժամկետում կհասցնե՞ն դատարանները համաներված դատապարտյալների նկատմամբ համապատասխան որոշում կայացնել, դժվար է ասել:

Ավելացնենք նաեւ, որ ընթացիկ տարում ԼՂՀ իշխանությունների մարդասիրական վերաբերմունքը օրենքից շեղվածների հանդեպ սոսկ համաներմամբ չի սահմանափակվում: 2001 թ. ընթացքում ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասյանը երկու անգամ ներում շնորհելու հրամանագիր է ստորագրել, համաձայն որի, ընդհանուր առմամբ, 12 դատապարտյալի՝ լրիվ, իսկ 26 հոգու՝ մասնակի ներում է շնորհվել:

Կ. ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ,
Ստեփանակերտ

ԵՐԵՎԱՆ

«Անելիք» բանկը եւ չորս այլ հայկական ընկերություններ արժանացել են պարգեւների

Երեկ մամուլի ասուլիս էր հրավիրել «Անելիք» բանկի խորհրդի նախագահ Սամվել Ճզմաչյանը: Ասուլիսի նպատակն էր ներկաներին տեղեկացնել, որ բանկն արժանացել է Ֆրանսիայի արդյունաբերության եւ բիզնեսի աջակցման ասոցիացիայի (SPI) ոսկե մեդալին: Այս ասոցիացիան ստեղծվել է 1801 թ.-ին, պետական գրանցում ստացել՝ 1824 թ.-ին: Կապված իր գոյության 200-ամյակի հետ, այս տարի այդ կազմակերպությունը նման մրցանակների է արժանացրել սովորականից ավելի մեծ թվով ընկերությունների: Դրանց թիվը եղել է 80, որից 5-ը հայկական ընկերություններ են: Բացի «Անելիք» բանկից, մրցանակ են ստացել նաեւ Աբովյանի գարեջրի գործարանը, «Աքենք» մսամթերքի արտադրության ընկերությունը, «Դոր-տրոյեկս» կազմակերպությունը եւ Զարգացման հայկական բանկը: Ընդհանուր առմամբ պարգեւատրված բանկերի թիվը 5-ն էր, որից 2-ը Հայաստանից:

Այս հիմնական տեղեկատվությունից հետո, Սամվել Ճզմաչյանը ներկայացրեց «Անելիք» բանկի առաջարկած ծառայությունների ամփոփ պատկերը, բանկի ֆինանսական ցուցանիշներն այս տարում, ինչպես նաեւ «Անելիք» համակարգով ֆիզիկական անձանց դրամական փոխադրումների ծավալների մասին տեղեկություններ: Համաձայն դրանց, միայն այս տարի համակարգով արտերկրից Հայաստան եւ հակառակ ուղղությամբ փոխանցվել է 134 մլն դոլար:

Ա. Մ.

Ատամնաբուժարան համալսարանում

Երեւանի պետական համալսարանի մարզահամալիրի մի հարկաբաժնում բացվեց ատամնաբուժարան, որը կսպասարկի համալսարանի ուսանողությանը, աշխատակիցներին եւ դասախոսական կազմին: Գաղափարը, որը մտահղացել էին արհկոմիտեն եւ «Գուրգեն Մելիքյան» հիմնադրամը, հնարավոր դարձավ իրականացնել ԱՄՆ-ից ԵՊՀ-ի բարերարներ Սերժ եւ Շիլա Փափազյանց ընտանիքի նվիրատվության շնորհիվ:

Արցախյան պատերազմին եւս իր օգնությունը բերած Սերժ Փափազյանցը բացման արարողության ժամանակ հավաստիացրեց, որ ինքը միշտ էլ կօգնի անվճար դեղորայքով եւ անհրաժեշտ այլ սարքավորումներով: Ներկայումս նորոգված ու կահավորված են ատամնաբուժարանի մի քանի կաբինետներ: Ընդունարանում տեղադրված է երկու բազկաթոռ արդիական սարքերով, որոնք կարելի է կիրառել նաեւ արտագնա, ճամբարային եւ այլ պայմաններում: Կգործի նաեւ դիմածնոտային ռենտգեն կաբինետը, սարքավորված է ատամնատեխնիկական սրահը: Ատամնաբուժարանում առայժմ կաշխատեն չորս բժիշկներ, որոնք կզբաղվեն բուժմամբ, պրոթեզավորմամբ եւ հարակից այլ խնդիրներով:

Անդրադառնալով ատամնաբուժարանի գործունեության սկզբունքներին, բացմանը ներկա համալսարանի ռեկտոր, ակադեմիկոս Ռադիկ Մարտիրոսյանը նշեց, որ ինքը եւս կօգտվի այս հաստատության ծառայություններից, որոնք հավանաբար կլինեն վճարովի, բայց համալսարանականների համար մատչելի, իսկ մնացած մանրամասները կճշտվեն ընթացքում:

ՄԵՍՐՈՊ ՍԱՀԱԿՅԱՆ

Ուղղում

«Ազգ» օրաթերթի 29 նոյեմբեր, 2001 թ. համարում տպագրված «Կառավարության անդամը որպես ժողովրդավարական բարեփոխումների շարժիչ ուժ» վերնագրով հոդվածի վերջին նախադասությունում թույլ է տրվել թարգմանչական սխալ:

Հետեւաբար նախադասությունը կարդալ «Բայց մենք իրավունք ունենք հուսալու, որ կառավարությունն, այնուամենայնիվ, հավասարության նշան չի դնի օղու եւ թերթի միջեւ, ինչպես նաեւ անմռունչ չի համաձայնի «Հայմամուլում» **տիրած** հանցավոր անտնտեսվարության փաստին, որի դրսեւորումը չարաշահումների 150 մլն դրամն է»:

Ինչո՞ւ տապալվեց խոստացված «թեժ աշունը»

«Մարմանդ» ձմռանն ընդառաջ

Այս տարվա «թեժ աշունը» մահացավ նոյեմբերի կեսից տեղացած առաջին ձյան հետ: Արմատական ընդդիմությունը մի տեսակ «ձմեռային քնի» մեջ է մտել՝ միաժամանակ փորձելով պարզել, թե ինչու իրենց խոստացած թեժությունն այսպիսի անփառունակ վախճան ունեցավ:

Արմատական նախկին եռյակին (Գեղամյանի հայտարարություններից հետո դարձել է երկյակ) այդպես էլ չհաջողվեց ստեղծել հակաքոչարյանական այն հզոր ալիքը, որը հնարավոր կդարձներ իմփիչմենթի գործընթացը հասցնել ավարտին: Այդ կոչերով հանդես եկողների ֆորմատը չփոխվեց՝ հստակ արձանագրելով, որ ընդդիմադիր դաշտի մյուս ուժերը կամ իրատեսական չեն համարում եռյակի ներկայացրած վայ-փաստերով իշխանափոխություն իրականացնելը, կամ պարզապես չեն վստահում այդ միավորմանը՝ նախկինների հետ վերջիններիս ունեցած տարօրինակ հարաբերություններից ելնելով: Ավելին՝ եռյակը կորցրեց իր հզոր «գաղափարախոսներին», որոնցից մեկն ըստ էության արմատական միավորման կնքահայրերից էր՝ Աշոտ Մանուչարյանը, երկրորդը՝ Քոչարյանին հարվածող ամենահզոր «թնդանոթը»՝ Արտաշես Գեղամյանը: Հասկանալի է, որ երկար լռությունից հետո Մանուչարյանն իրեն արմատական եռյակի գործունեությունը պրիմիտիվ որակեց՝ նրանց պայքարը համարելով իշխանական: Եթե հաշվի առնենք «Հանրապետության» եւ ՀԺԿ-ի հանդեպ այս անհաշտ նախկին «սիրատոչոր» վերաբերմունքը եւ տարվող աշխատանքներից ու նպատակներից նրա առավել տեղեկացված լինելու հանգամանքը, ապա Մանուչարյանի այս վերջին «հայտնագործությունը» լուրջ, արդեն մեզ հայտնի հիմնավորվածություն ունի:

Սակայն որքան էլ Մանուչարյանն իրեն հասուն հետեւողականությամբ ապակայունացման սերմեր ցանելուց հետո հերթական անգամ նահանջեց, Գեղամյանի գործոնը բոլորովին այլ էր: Մի կողմից նախկիններին այդքան քարկոծող Գեղամյանը չէր կարող չնկատել ՀՀՇ-ի եւ իր «գաղափարակիցների» անթաքույց փոխադարձ համակրանքը, մյուս կողմից պարզապես հնարավորություն չունեցավ արմատական ընդդիմության լիդերության «գավազանն» իր ձեռքը վերցնել եւ շարժումը փրկել ՀՀՇ-ական ճիրաններից: Ըստ էության Գեղամյանը հատկապես այս տեսակետից, իսկ Մանուչարյանն իր մարտավարությունից եւ փորձից ելնելով հասկացան, որ արմատականներն այսպես շարունակելու դեպքում ոչնչի հասնել չեն կարող:

Արմատականների ամբիցիաների պարտությունը շատ ավելի կապված էր հենց ընտրած տակտիկայի սխալ կառուցման հետ: Ուշադրություն դարձնենք, որ իմփիչմենթին հասնելու համար արմատականները փորձեցին օգտագործել 88-ի համազգային շարժման ատրիբուտները, հանրահավաքներ եւ այն էլ Մատենադարանին հարող տարածքում: Սակայն արմատականները մոռացել էին, որ ցանկացած պարագայում իշխանատենչությունը եւ անգամ ամենավատ նախագահի տապալումը չէր կարող մեր ժամանակներում 88-ի չափանիշներով անկախացման եւ միացման գաղափարներ ունենալ, առավել եւս նման գաղափարներ նրանք ընդհանրապես չէին էլ հիշում: Խաղալով մարդկանց նվիրական հիշողությունների հետ, նրանք ոչ միայն հեղինակազրկեցին հանրահավաքային պայքարի էությունը, այլեւ ստվեր ձգեցին շարժման նշանակության վրա՝ իրենց անձնավորված ու իշխանատենչական պայքարը փորձելով ներկայացնել համազգային գույներով:

Սակայն երանգներն այսքան մռայլ չէին կարող լինել, եթե արմատականներն առաջ քաշեին պայքարի ամենադասական ատրիբուտները. ստեղծված սոցիալ-տնտեսական իրավիճակից դուրս գալու իրատեսական ծրագիր եւ առաջնորդ, որի անմիջական վերահսկողության ու ջանքերի շնորհիվ հնարավոր կլիներ իրագործել այդ ծրագիրը: Ամեն անգամ խոսելով դրա գոյության մասին՝ ոչ մի անգամ որեւէ ծրագրային դրույթ, սկզբունք չներկայացվեց, որեւէ մեկը, անգամ իրեն տնտեսության զարգացման գիտակ համարող Գեղամյանը, չպարզաբանեց, թե կոնկրետ ինչքան կարող է բարձրացնել կենսաթոշակները, աշխատատեղեր ստեղծել, կոռուպցիան եւ ստվերայնությունը հնարավորինս կրճատել եւ այլն: Դա շատ վտանգավոր երեւույթ է, որը ոչ միայն կարող է վերջնականապես աղավաղել քաղաքական դաշտում ընդդիմության նշանակությունը, այլեւ իշխանություններին կարող է առիթ տալ գործելու այն տրամաբանությամբ, որ իրենց ոչ ոք խանգարել չի կարող, իրենցից բացի ոչ ոք ընդունակ չէ ծրագրեր առաջարկել եւ իրագործել: Փաստորեն հենց արմատականների շնորհիվ հասարակության մեջ ընդդիմության ձեւական, ծախված լինելու ստերեոտիպ է ձեւավորվել:

Եթե սրան էլ գումարենք այն հանգամանքը, որ իշխանափոխության կոչեր են հնչեցնում այս իշխանության նախկին ներկայացուցիչները, որոնք հենց իրենց նախկին գործունեությամբ են վկայում իշխանության գալուց հետո իրենց գործելաոճի մասին (թերեւս բացի Արամ Սարգսյանից, որը շատ ավելի երկրում կայունության պահպանման ֆիգուր էր եւ առաջինը ուշադրություն դարձրեց երկրում արդյունաբերության զարգացմանը) պատկերը ամբողջովին պարզ է դառնում: Պատահական չէ, որ հասարակության մեջ հարց է ծագում, ինչո՞ւ, ասենք, քաղաքապետ եղած ժամանակ Բագեյանը, նախկին պետեկամուտների նախարար Սմբատ Այվազյանը եւ այլք այդքան ակտիվ չէին:

Սակայն ամենաէական պատճառը բուն իմփիչմենթի գործընթացի մեջ է: Արմատականները զուգահեռաբար ստորագրահավաքներ սկսեցին եւ ժողովրդի շրջաններում, եւ պառլամենտում՝ շատ լավ հասկանալով, որ երկու դեպքում էլ (հատկապես վերջին) իրենք որեւէ հաջողություն ակնկալել չեն կարող: Մասնավորապես մի կողմից հայտարարում էին, որ այս խորհրդարանում հնարավոր չէ իմփիչմենթի գործընթաց սկսել, մյուս դեպքում հայտարարում են արդեն 40 ստորագրությունների մասին: Եթե չէին վստահում խորհրդարանի օժանդակությանը, ապա ինչպե՞ս հաջողվեց այդքան ստորագրություններ հավաքել: Կամ ինչո՞ւ դրանց հեղինակներին չեն ներկայացնում այն պարագայում, երբ խոսում էին հենց այդքան ստորագրությունից հետո անուններ հրապարակելու մասին:

Ցանկալին իրականի տեղ ներկայացնելու միտումը պարզ երեւում է նաեւ ժողովրդական ստորագրահավաքի նախաձեռնության դեպքում: Դրա հեղինակները մեկ հայտարարում են հավաքված արդեն 400 հազար քաղաքացու ստորագրությունների մասին, մեկ էլ հանկարծ հրապարակում է սպրդում, թե հավաքվել է ընդամենը... 90-100 հազար ստորագրություն: Հասկանալի է, արմատականները չունեն Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի պես ստորագրությունները վերահսկող մարմին եւ կարող են իրենց նման հակասություններ թույլ տալ:

Ինչեւէ, ակնհայտ է, որ արմատականներն ընդդիմություն կոչվող քաղաքական հզոր միավորի նշանակությունն ու վարկանիշը գցելուց բացի, ոչինչ ավելին չարեցին: Ուստի գոնե հանգստացնող եւ հուսադրող է նրանց տրամադրվածությունը՝ «վաստակած ձմեռային հանգստի» գնալու կապակցությամբ:

ԳՈՌ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

Հանկարծակի ստուգումները պետք է ուղեկցվեն որոշ սահմանափակումներով

Այն պահից, ինչ ընդունվեց «Ստուգումների մասին» օրենքը, բոլոր պաշտոնավարած պետական եկամուտների նախարարները չէին թաքցնում իրենց դժգոհությունն այդ օրենքի՝ հատկապես ստուգումներից 3 օր առաջ տնտեսվարող սուբյեկտներին նախազգուշացնելու մասին դրույթից: Առաջին անգամ այդ դրույթի վերացման անհրաժեշտության մասին իր մամուլի ասուլիսներից մեկի ժամանակ ասաց Գագիկ Պողոսյանը: Նրան հաջորդած նախարար Անդրանիկ Մանուկյանը նույնպես նույն կարծիքը հայտնեց, դա հիմնավորելով ստվերի դեմ արդյունավետ պայքարելու անհրաժեշտությամբ:

Մյուս կողմից՝ գործարարները կտրականապես դեմ են արտահայտվում այդ դրույթի վերացմանը: Նրանք նշում են, որ վերոնշյալ օրենքի ընդունումից հետո վերջապես հնարավորություն է ստեղծվել անկաշկանդ գործելու եւ զանազան գերատեսչություններ անհարկի եւ սկիզբ ու վերջ չունեցող ստուգումներից ձերբազատվելու համար: Այս երկու տեսակետների բախումն առաջին անգամ տեղի ունեցավ այս տարվա ապրիլին եւ, կարելի է ասել, ավարտվեց գործարարների հաղթանակով: Ճիշտ է, օրենքում փոփոխություններ կատարվեցին, բայց դրանք որոշիչ նշանակություն չունեին: 3 օրվա նախազգուշացման դրույթը, բացի ակցիզային դրոշմանիշների եւ հսկիչ դրամարկղային մեքենաների կիրառման համար ստուգումներից, վերացվեց նաեւ հաստատագրված վճարներ մուծող սուբյեկտների եւ լակետային տվյալների, տարածքի փոխանակման կետերի եւ առանց պետական գրանցման եւ լիցենզիայի ձեռնարկատիրական գործունեություն իրականացնողների ստուգումների դեպքերում: Սակայն անցած մի քանի ամիսների ընթացքում կառավարությունը չհրաժարվեց այս գաղափարից, եւ շատ հավանական է, որ երկրորդ բախումը գործարարների հակադիր տեսակետի հետ ավարտվի կառավարության հաղթանակով: Այդ դրույթը վերացնելու անհրաժեշտության մասին մինչ 2002 թ. բյուջեի նախագծի խորհրդարանական քննարկումները հայտնեց վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանը: Ավելին՝ հարկային օրենսդրության բարեփոխումների փաթեթում դրան կարծես թե առաջնային նշանակություն է տրվելու: Դարձյալ դա հիմնավորվում է ստվերային տնտեսության դեմ պայքարելու եւ բյուջեի եկամտային մասի մուտքերն ավելացնելու անհրաժեշտությամբ:

Հարցն, իրոք, շատ զգայուն է: Մի կողմից ակնհայտ է, որ ստվերային շրջանառությունը հսկայական ծավալներ ունի եւ դրա դեմ լուրջ միջոցառումներ պետք է ձեռնարկվեն: Օրինակ՝ առեւտրական գործունեություն իրականացնողները մասնավոր զրույցներում խոստովանում են, որ լավագույն դեպքում հարկային մարմիններին է ներկայացվում իրենց հարկման ենթակա եկամուտների 20 տոկոսը: Մյուս կողմից հայտնի է նաեւ, որ մինչ այս օրենքի ընդունումը, չնայած բազմաթիվ հանկարծակի ստուգումներին, բյուջեի մուտքերն առանձնապես չէին ավելանում: Գործում էր այլ մեխանիզմ՝ համաձայնություն էր կնքվում հարկային տեսուչի եւ տնտեսվարող սուբյեկտի ղեկավարի միջեւ, որից պետբյուջեն եկամտային մուտքեր էր ունենում առաջինի անձնական բյուջեն:

Պատմությունը չի՞ կրկնվի այս օրենքում փոփոխություն կատարելուց հետո: Համենայն դեպս, դրա հավանականությունը մեծ է: Իսկ եթե 3 օր առաջ նախազգուշացման վերացումը, այնուամենայնիվ, անհրաժեշտ լինի, հարկ է դրան գնալ որոշակի սահմանափակումներով: Կարծում ենք, որ վերոնշյալ դրույթը առնվազն պետք է պահպանել արտադրական ձեռնարկությունների համար: Այսինքն, պետեկամուտների նախարարությանը հանկարծակի ստուգումներ իրականացնելու իրավունք վերապահել միայն առեւտրի եւ սպասարկման օբյեկտների համար: Երկրորդ՝ հարկ է սահմանել որոշակի ժամկետային սահմանափակումներ, որպեսզի այդ ստուգումներն անցկացվեն ոչ ավելի, քան, ենթադրենք, եռամսյակը մեկ: Երրորդ՝ սահմանափակել ստուգումների տեւողությունը՝ ներկայիս 15-30 օրվա փոխարեն դարձնելով 10-15 օր: Նպատակը, որպեսզի ստուգումները չխանգարեն տվյալ կազմակերպության բնականոն աշխատանքին: Սրանք թերեւս այն նվազագույն պայմաններն են, որոնք անհրաժեշտ են հնարավոր չարաշահումների տեղիք չտալու եւ օրենսդրական փոփոխությունը նպատակին ծառայեցնելու համար:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Արտադրանք՝ լուծարվելով

Անկախության անցած բոլոր տարիներին Հայաստանի փոփոխվող կառավարությունները հետեւողականորեն ամեն ինչ արել են, որպեսզի երկրաշարժից աղետյալ Գյումրին երբեւէ նորից չդառնա արդյունաբերական քաղաք: Աչքից էլ, աչքացավից էլ ազատվելու այժմ ընդունված «փրկարար» միջոց է ձեռնարկությունների լուծարումը, որը, եթե հավատալու լինենք մեր որոշ ամենագետ պետական ֆունկցիոներների խոսքին, այնուամենայնիվ, չի նույնանում դրանց փակման կամ վերացման հետ: Արդեն երկու տարի քաղաքում լուծարման գործընթացում է մասնավորապես «Հայքարհատմեքենա» գործարանը, որը, ընդգծենք, քար կտրող ու մշակող մեքենաների արտադրության միակ ձեռնարկությունն է ամբողջ ԱՊՀ տարածքում: Ըստ լուծարային հանձնաժողովի հավատարմագրային կառավարիչ Սերգեյ Մարտիրոսյանի, գործարանը երկու անգամ ներկայացվել է աճուրդի, սակայն գնորդ չլինելու պատճառով կառավարության որոշմամբ արդեն երրորդ անգամ դրվել է լուծարման: Կառավարչի հավաստմամբ, այդուհանդերձ, այստեղ արտադրության համար անհրաժեշտ ամեն ինչ պահպանվել է, եւ այս ընթացքում նույնիսկ տրվել է 17 մլն դրամի արտադրանք: Բացի աշխատավարձերի վճարումներից, փակվել են նաեւ կենսաթոշակային հիմնադրամին ունեցած պարտքերը, վճարումներ են արվել բյուջեին:

Ձեռնարկությունն այս տարի քար մշակող հաստոցներ է առաքել ինչպես մեր հանրապետության, այնպես էլ Թուրքմենստանի ու Վրաստանի պատվիրատուներին: Կա շուրջ 40 հազար դոլարի արտադրանքի պատվեր ՌԴ Ստավրոպոլի մարզից... Եվ եթե առաքումները ձգձգվում են կամ պահեստում զգալի քանակությամբ պատրաստի արտադրանքի կուտակումներ կան, պատճառը պատվիրատուների վճարումների ուշացումներն են: Այնպես որ, լուծարվող գործարանի ղեկավարը նույնիսկ լավատես է ձեռնարկության ապագայի հարցում: Բացի նրանից, որ այս տարի Իտալիայից հրավիրված «Պեդրինի» ֆիրմայի ներկայացուցիչների հետ նախնական քննարկումներ են եղել համատեղ ձեռնարկություն հիմնելու հարցով, Ս. Մարտիրոսյանը հոկտեմբերին Գյումրի այցելած նախագահ Քոչարյանին գրավոր առաջարկություն է ներկայացրել «Հայքարհատմեքենան» 5-10 տարով աշխատավորական կոլեկտիվին հանձնելու վերաբերյալ: Խոսքն այժմ արդյունաբերության նախարարությանն է:

Մասնագիտական եւ տեխնիկական աջակցություն լրագրողներին

Ժուռնալիստների «Ասպարեզ» ակումբը նախաձեռնել է Գյումրիում գործող լրագրողների զարգացման եւ աջակցության մի ծրագիր, որն իրականացնում է «Համաշխարհային ուսուցում» ամերիկյան հասարակական կազմակերպության մասնակի աջակցությամբ: Անցյալ շաբաթվանից սկսված համակարգչի եռամսյա դասընթացներում ընդգրկված լրագրողները կսովորեն տեքստերի հավաքում, տպում, համակարգչում անձնական օգտագործման տեղեկատվական բազայի ստեղծում, էլեկտրոնային փոստի, ինտերնետի օգտագործում: Ձեռնարկը ներառում է նաեւ ժուռնալիստական ու քաղաքացիական որոշ նեղ-մասնագիտական դասընթացներ՝ ԶԼՄ դուալիստական բնույթը, կոնֆլիկտների ժուռնալիստիկա, ՀՀ ԶԼՄ օրենսդրություն, քաղաքացիական հասարակություն, ժողովրդավարություն եւ այլն: Ծրագրի շարունակությունը կլինի խոստացվող տեխնիկական աջակցությունը: Օրինակ, եթե մասնագիտական կամ աշխատանքային առումով հարկավոր է համակարգչով որեւէ տեքստ հավաքել, տպել կամ էլեկտրոնային փոստով ուղարկել, լրագրողը դա կարող է անել ակումբում անվճար:

Մանավանդ այս վերջինով, ինչպես եւ համակարգչային անվճար դասընթացներով, «Ասպարեզ» ակումբը մարզի լրագրողների համար էական մի բաց է լրացնում: Խոսքը վերաբերում է մասնավորապես հանրապետական լրատվամիջոցների տեղական թղթակիցներին, որոնց աշխատանքը մշտապես կապված է հեռահաղորդակցման հետ, եւ որոնց զարգացման ու աջակցության խնդիրը սովորաբար դուրս է մնում նաեւ լրագրողների համար այդպիսի ծրագրեր իրականացնող տարբեր կազմակերպությունների ուշադրությունից:

ԳԵՂԱՄ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

ԱԶԳ

միջազգային

Ռուսական օդուժը «սխալմամբ» 50 կմ ներխուժել է Վրաստանի տարածք, ռմբահարել չորս գյուղ

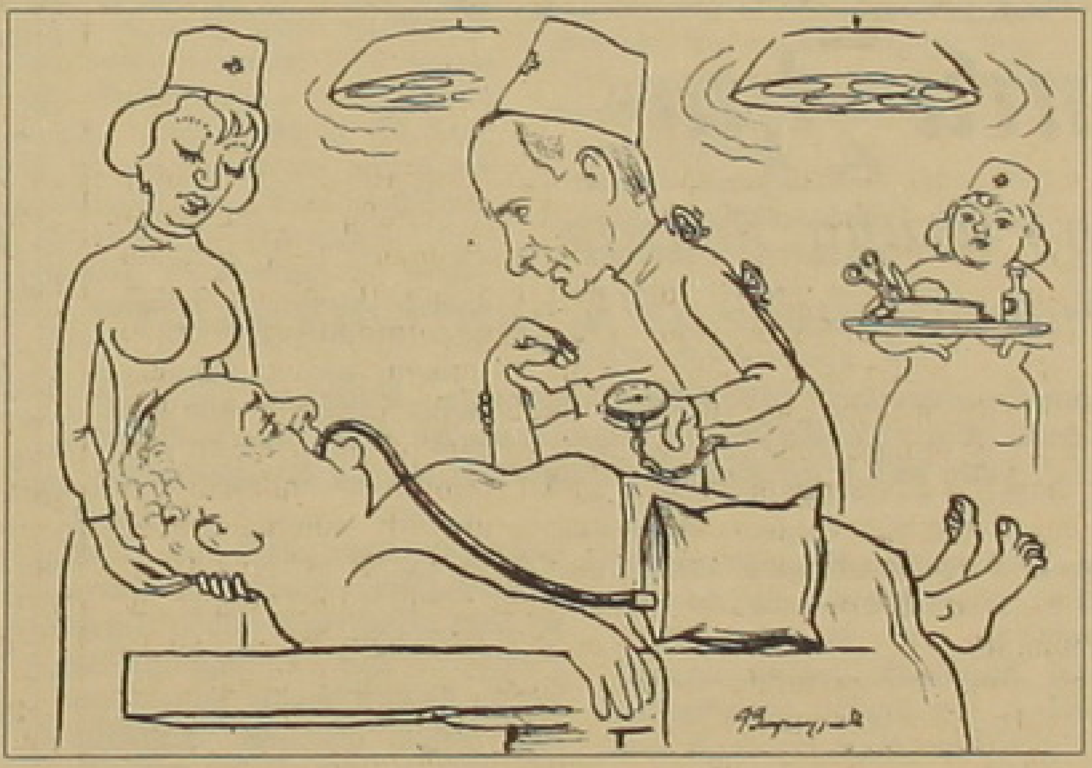

Սկիզբը էջ 1

Երկրի օդային տարածք ներխուժած ուղղաթիռները հաստատ ռուսական են, քանզի հնարավոր չէ, որ դրանք լինեին... Աֆղանստանից: Թվում է, ռուսական կողմը նման գործողություններով փորձում է ստիպել Վրաստանին՝ փոխել Թբիլիսիի որդեգրած արտաքին քաղաքական ուղղությունը», ասել է Իմնաձեն:

Պաշտոնական Թբիլիսիի արտաքին քաղաքական ուղղվածությունը արեւմտյան է, ավելի կոնկրետ՝ թուրք-ամերիկյան: Ի դեպ, երեկ Թուրքիայի նախագահ Սեզերը Շեւարդնաձեին հղած նամակում հայտնել է, որ վերջերս կայացած իրենց հանդիպումը հնարավորություն կտա էլ ավելի խորացնել Թուրքիայի եւ Վրաստանի համագործակցությունը: Այսօր Վրաստանի տնտեսական առաջին գործընկերը Թուրքիան է, պաշտոնական Թբիլիսիի արեւմտամետ քաղաքականությունն անցնում է հենց Բոսֆոր-Դարդանելով, Թուրքիայի եւ Վրաստանի միջեւ կնքվել է ռազմավարական համագործակցության խորացման հուշագիր, ապա՝ ռազմական բնագավառում թուրք-վրացական համագործակցության պայմանագիր, ըստ էության Մառնեուլի ռազմական օդակայանը գտնվում է Թուրքիայի տրամադրության տակ, իսկ Վրաստանի պաշտպանության նախկին նախարար Թենգիզ Կիտովանին անհանգստություն հայտնելով Վրաստանի նկատմամբ Թուրքիայի ռազմական հետաքրքրության աճի կապակցությամբ, անընդհատ նշում է, որ ռուսական զորքերի դուրսբերումից հետո Գուդաուտի կայանը կփոխանցվի թուրքական բանակին:

Ռուսական աղբյուրները պնդում են, թե Վրաստանի արտգործնախարար Ի. Մենաղարիշվիլին Անկարա կատարած վերջին այցի ընթացքում իր թուրք գործընկերներին հարց է ուղղել՝ Թուրքիան կօգնի՞ Վրաստանին, եթե Թբիլիսին զինված հակամարտության մեջ հայտնվի Մոսկվայի դեմ:

Սեզերը նամակում գրում է Շեւարդնաձեին՝ հարմար ժամանակ այցելել Անկարա: Վրաստանի նախագահը երեկ՝ օրվա երկրորդ կեսին մեկնեց Մոսկվա, ինչպես հաղորդում են վրացական ԶԼՄ-ները, նա այնտեղ Ռուսաստանի հասցեին կոշտ հայտարարություններ կանի:

Առայժմ պաշտոնական Անկարան չի արձագանքել նոյեմբերի 28-ի միջադեպին: Փոխարենը բավականաչափ կոշտ հայտարարություն է արել Վաշինգտոնը: Պետդեպարտամենտի պաշտոնական ներկայացուցիչ Ռ. Բաուչերը լուրջ անհանգստություն է հայտնել «Վրաստանի օդային տարածք ներխուժած ինքնաթիռների առիթով», որոնք «թռել են ռուսական տարածքից»: Ըստ Բաուչերի, Վաշինգտոնը ստացել է հավաստում, որ «Ռուսաստանի տարածքից օդ բարձրացած ինքնաթիռները Վրաստանի օդային տարածքից ռմբահարել են Պանկիսի կիրճ կոչվող տարածքը»: Բաուչերը հայտարարել է, որ ռուսական կողմի հետ հանդիպումներում քննարկելու է այդ հարցը:

Մոսկվայի հասցեին քննադատություններ է ուղղել Վրաստանում Չեչնիայի գլխավոր ներկայացուցիչ Հիզիր Ալդամովը եւ ողջունել ԱՄՆ-ի հայտարարությունը:

Վրաստանի քաղաքական էլիտան, ըստ էության, երկու մասի է բաժանվել: Պաշտոնական Թբիլիսիի ներկայացուցիչները, բնականաբար, դատապարտել են արտգործնախարար Ի. Մենաղարիշվիլու խոսքերով՝ «բացահայտ ագրեսիայի փորձը»: Պրն Մենաղարիշվիլին միջազգային հանրությանն օգնության խնդրանքով կոչ է ուղղել, ընդսմին նշելով, որ «այս բարբարոսական գործողությունը պետք է ստանա համապատասխան գնահատական», «Ռուսաստանը հոգեբանական ճնշում է բանեցնում Վրաստանի նկատմամբ»: Վրաստանի ռուսամետ ուժերը հերթական անգամ քննադատել են պաշտոնական Թբիլիսիի քաղաքականությունը: Այսպես, սոցիալիստական կուսակցության առաջնորդ Վախթանգ Ռչեուլիշվիլին խորհրդարանում ասել է. «Մենք համոզված ենք, որ այսօր Վրաստանում ստեղծված քաղաքական, սոցիալական եւ տնտեսական խոր ճգնաժամի գլխավոր պատճառներից է Ռուսաստանի հետ չհայտարարված «սառը պատերազմը»: Քանի դեռ Վրաստանը եւ Ռուսաստանը չեն դադարեցրել առճակատումը, մենք չենք կարող վերականգնել երկրի տարածքային ամբողջականությունը, ոտքի կանգնեցնել տնտեսությունը»:

Աջարիայի առաջնորդ Ա. Աբաշիձեի կողմնակիցներից Սանդրո Բրեգաձեն անսպասելի չի համարել ռմբահարումները: «Դա կարելի էր կանխատեսել այն բանից հետո, երբ Շեւարդնաձեն Ռ. Գելաեւին որակեց որպես մեծ մտածողի», ասել է Բրեգաձեն:

Ի դեպ, Վրաստանի նախկին ՆԳ նախարար, այժմ երկրի ազգային անվտանգության խորհրդի անդամ Շոթա Կվիրայան հաստատել է չեչեն ահաբեկիչների եւ պաշտոնական Թբիլիսիի համագործակցությունը, սակայն արդարացրել է Շեւարդնաձեին: «Վրաստանի ուժային եւ հատուկ ծառայությունները թյուրիմացության մեջ են գցել երկրի նախագահին, կանգնեցնելով նրան չեչեն ահաբեկիչների երկիր ներխուժման փաստի առաջ: Չեչեն ահաբեկիչների մուտքը Վրաստան հնարավոր եղավ, որովհետեւ ուժային նախարարությունների որոշ աշխատակիցներ դրանից նյութական ակնկալիքներ ունեին, ինչը նրանց համար ավելի վեր էր, քան պետական շահը», ասել է Կվիրայան:

Խոսքը, նախագահ Շեւարդնաձեի խոսքերով՝ «Վրաստանի հանդեպ բարյացակամ տրամադրված», «բարձրագույն կրթությամբ» չեչեն մարդասպան Ռ. Գելաեւի ձախողված «արշավանքի» մասին է Պանկիսի կիրճից Կոդորի կիրճ: Նոյեմբերի 28-ին ռուսական օդուժը ռմբահարել է նաեւ Կոդորը, որը Թբիլիսիի վերահսկողության տակ գտնվող, վարչականորեն Աբխազիայի տարածքն է:

Այսօր նախագահ Շեւարդնաձեն հիանալի հնարավորություն ունի Պուտինին բացատրելու Ռուսլան Գելաեւի բնավորության գծերը, Վրաստանի հանդեպ վերջինիս տրամադրվածությունը: Շեւարդնաձեի համար երեւի թե պարզ է, որ Վրաստանի գլխացավանքն Աբխազիայի հարցը չէ, կամ էլ՝ Հարավային Օսիայի: Տրամաբանությունը հուշում է, որ Վրաստանի գլխացավանքն այսօր, առավել քան երբեք, Ռուսաստանն է, իսկ Շեւարդնաձեի առողջությունը Պուտինի ձեռքերում է:

Ադրբեջանի արտահանման 90 տոկոսը կազմում են նավթը եւ նավթամթերքները

2001 թ. ինն ամիսներին Ադրբեջանի արտաքին ապրանքաշրջանառությունը կազմել է 2 մլրդ 427 մլն դոլար, որից արտահանումը՝ 1,5 մլրդ, ներմուծումը՝ 927 մլն: Արտաքին ապրանքաշրջանառության 83 տոկոսը բաժին է հասնում ութ պետությունների՝ Մեծ Բրիտանիա, Թուրքիա, Ֆրանսիա, Իտալիա, Ճապոնիա, ԱՄՆ, Գերմանիա, Իսրայել: ԱՊՀ պետություններից Ադրբեջանի ամենախոշոր տնտեսական գործընկերը Ռուսաստանն է, ապա գալիս են Թուրքմենստանը, Վրաստանը, Ղազախստանը եւ Ուկրաինան:

Ադրբեջանի արտահանման 90 տոկոսը կազմում են նավթն ու նավթամթերքները: Ի դեպ, Ադրբեջանում Ուկրաինայի դեսպան Բորիս Ալեքսեենկոն «Մեդիա պրես» գործակալությանն ասել է, որ իր երկիրը, հաշվի առնելով համաշխարհային շուկայում նավթի գների անկումը, դժվար թե շարունակի դիզելային վառելիք ներմուծել Ադրբեջանից: «Ուկրաինան նավթի ներմուծման ավելի էժան աղբյուրներ ունի, ինչպես Ռուսաստանը, Մերձբալթիկան, Թուրքմենստանը եւ Ղազախստանը: Միշտ չէ, որ նավթի ներմուծումը պայմանավորված է այս կամ այն պետության աշխարհագրական դիրքով, առավելապես դա պայմանավորված է նավթի գներով», ասել է դեսպանը:

ՀԱԿԻՐՃ

Զոհեր... ԱՄՆ մարդասիրական ծանրոցներից

Ինչպես հայտնի է, ԱՄՆ օդուժը Աֆղանստանի տարածքը ռմբահարելով, միաժամանակ օդից ծանրոցներ է նետում երկրի սովահար ժողովրդին: Մազարի Շարիֆ քաղաքից 190 կմ հյուսիս, ուզբեկական սահմանից ոչ հեռու սննդով ծանրոցներից երկուսը ընկել են աֆղան մի կնոջ եւ մանկահասակ երեխայի վրա, որոնք մահացել են: Երեկ Պենտագոնը դժբախտ պատահարի կապակցությամբ ցավ է հայտնել զոհերի ընտանիքին:

Թալիբները Ղանդահարում կախել են ամերիկացի լրտեսի

Հինգշաբթի թալիբները Ղանդահարում կախաղան են հանել մի ամերիկացու, որը մեղադրել է ԱՄՆ-ի օգտին լրտեսության մեջ: Մեղավորության ապացույց է եղել այն, որ ամերիկացու մոտ հայտնաբերվել է արբանյակային հեռախոս, հաղորդում է «Ռոյթեր» գործակալությունը:

Իրաքը հակահարված կտա ԱՄՆ-ի ագրեսիային

Քաթարի «Ալ Ջեզիրա» հեռուստաընկերությանը տված հարցազրույցում Իրաքի փոխնախագահ Թահա Յասին Ռամադանը վերստին հերքել է զանգվածային բնաջնջման զենքի արտադրության կապակցությամբ Իրաքին հասցեագրված մեղադրանքները, ավելացնելով, թե իր երկիրը հարկ եղած դեպքում հետ կմղի ԱՄՆ-ի ագրեսիան: «Մենք ամեն պահի սպասում ենք ամերիկյան վարչակազմի հնարավոր նախահարձակմանը եւ պատրաստ ենք հետ մղելու», ընդգծեց Ռամադանը: Ընթացիկ շաբաթվա սկզբին ԱՄՆ-ի նախագահ Ջորջ Բուշը կտրականապես Բաղդադից պահանջել էր թույլատրել միջազգային դիտորդների մուտքը Իրաք՝ քիմիական եւ մանրէաբանական զենքերի ոչնչացման վերաբերյալ ՄԱԿ-ի ընդունած բանաձեւերի կատարումը վերահսկելու համար: Այդ պահանջին ի պատասխան՝ Ռամադանը կրկին հայտարարեց, որ ՄԱԿ-ի տեսուչներն Իրաք կարող են մտնել 11 տարի առաջ իրաքցիների դեմ սահմանված պատժամիջոցների վերացումից հետո միայն:

ԿԺԴՀ-ն սպառնում է ԱՄՆ-ին

ԿԺԴՀ-ի ղեկավարությունն ԱՄՆ-ի վարչակազմին նախազգուշացրել է, որ ծրագրում է «հակամիջոցներ» ձեռնարկել Փենյանի նկատմամբ ամերիկյան իշխանությունների կողմից շարունակվող «թշնամական» քաղաքականության կապակցությամբ: «Վաշինգտոնը ցուցադրեց, որ երկկողմ հարցերի շուրջ չի ուզում ԿԺԴՀ-ի հետ երկխոսություն սկսել, չնայած ավելի վաղ իր հայտնած պատրաստակամությանը», ասվում է ԿԺԴՀ արտգործնախարարության հայտարարության մեջ: ԱՄՆ-ը մշտապես ԿԺԴՀ-ին մեղադրում է մարդու իրավունքների եւ կրոնական ազատությունների ոտնահարման, զանգվածային բնաջնջման զենքերի արտադրության մեջ, ինչպես նաեւ պահանջում է անցկացնել այդ զենքի միջազգային տեսչական ստուգումներ: Ֆրանսպրես գործակալությունը նշում է, որ ամերիկացիները ԿԺԴՀ-ին չեն հանել ահաբեկչությանն օժանդակող երկրների ցանկից: «Այս ամենից հետո ԿԺԴՀ-ի իշխանություններն այլեւս չեն կարող պասիվ դիրքում մնալ», ասվում է երկրի ԱԳՆ հայտարարության մեջ:

ԱՄՆ մաքսային ծառայությունը փոխում է կանոնները

Նոյեմբերի 29-ից ԱՄՆ մաքսային ծառայությունը խստացնում է միջազգային ավիագծերին ներկայացվող պահանջները: Ինչպես լրագրողներին հայտարարեց ամերիկյան մաքսային ծառայության պետ Ռոբերտ Բոները, այդ մասին նշվում է 58 երկրների ավիաընկերություններին ուղղված հատուկ նամակում: Ըստ նոր կանոնների, այսուհետեւ ԱՄՆ ժամանող ուղեւորները կենթարկվեն երկարատեւ ու մանրակրկիտ զննության, եթե ավիաընկերությունները նախօրոք նրանց վերաբերյալ չհաղորդեն տեղեկություններ, որոնք անհրաժեշտ են հավանական ահաբեկիչներին բացահայտելու համար: Նոր ու խստացված կանոնների կիրառման հիմք է ծառայում օդային տրանսպորտում անվտանգության միջոցառումների ուժեղացման վերաբերյալ ԱՄՆ-ում ընդունված օրենքը, որը նախագահ Ջորջ Բուշի ստորագրությամբ վավերացվեց նոյեմբերի 19-ին:

Պ. Ռ.

Բելգիան պատրաստ է դատելու Շարոնին

Բրյուսելի գանգատարկման դատարանի գլխավոր դատավոր Պիեռ Մոռլեն լրագրողներին հայտարարեց, որ բելգիական արդարադատությունն իրավասու է դատելու Իսրայելի վարչապետ Արիել Շարոնին, չնայած իսրայելցի փաստաբանների եւ Շարոնի վիճարկումներին: «Լիբերասիոն» թերթը գրում է, որ բելգիական դատարանի վճիռը կայացվելու է առաջիկա փետրվարի վերջերին, եւ բելգիացի դատավորները հավանաբար լրիվ չափով կկիրառեն 1993 թ. հունիսի 16-ի օրենքը: Վերջինս երկրի արդարադատության մարմիններին լիազորում է դատել պատերազմի հանցագործներին, մարդկության դեմ ոճիրներ (ցեղասպանություն) գործած անձանց՝ անկախ իրականացման վայրից: Դրա հիման վրա ընթացիկ տարում արդեն դատվել են Ռուանդայի ցեղասպանության մի քանի ոճրագործներ:

Հունիսի 18-ին պաղեստինյան Սաբրա եւ Շաթիլա ճամբարների 1982 թ. ջարդերի 23 վերապրողներ բրյուսելյան դատարանին հայց ներկայացրին Արիել Շարոնի դեմ, որն այն ժամանակ Իսրայելի պաշտպանության նախարարն էր: Իսրայելական բանակի թողտվությամբ լիբանանցի փաղանգականներն այդ ճամբարներում սպանել էին 800-3500 պաղեստինցի գաղթականների: ՄԱԿ-ի ընդհանուր ժողովն այդ գործողությունը որակեց «ցեղասպանության ակտ»: Իսրայելական հետաքննիչ հանձնախումբը գերագույն դատարանի դատավոր Յիցխակ Կահանեի նախագահությամբ 1983 թ. ընդունեց Իսրայելի «անուղղակի պատասխանատվությունը» եւ Շարոնի «անձնական պատասխանատվությունը» խաղաղ պաղեստինցիների ջարդերի համար:

Ներկայումս Շարոնի մուտքը Բելգիա փաստորեն արգելված է, ինչը լարվածություն է ստեղծում Իսրայել-Բելգիա հարաբերություններում: Բելգիական արդարադատությունը կարող է Շարոնին ձերբակալելու կարգադրությունը տարածել ամբողջ Եվրամիությունում, եւ այդ դեպքում կբարդանան ԵՄ-Իսրայել հարաբերությունները: Պաղեստինցիների ահաբեկչություններից տուժած երեք տասնյակ իսրայելցիներ եւ 2 բելգիացի հրեաներ երեքշաբթի օրը հակընդդեմ հայց ներկայացրին պաղեստինցի առաջնորդ Յասեր Արաֆաթի դեմ:

Եթե այսպես շարունակվի, մեղադրական հայցեր կարող են ներկայացվել Կուբայի, Իրաքի, Փղոսկրի Ափի նախագահներ Կաստրոյի, Հուսեյնի, Գբագբոյի եւ այլոց դեմ: Բելգիացի որոշ բարձրաստիճան պաշտոնյաներ պնդում են, թե այդպիսով կարելի է գժտվել ողջ աշխարհի հետ, եւ առաջարկում են սահմանափակել 1993 թ. օրենքի կիրառության ոլորտը: Սակայն դա կառաջացներ հանրության դժգոհությունը, որը կառավարությանը կմեղադրեր արտաքին ճնշումներին եւ օտարերկրացի անմաքրաբարո անձանց ճնշումներին տեղի տալու մեջ:

Պ. Ռ.

ԱԶԳ

Մշակույթ

«Այս գրքում միայն ճշմարտությունն է եւ չարություն չկա»

Սուրէն Աբրահամյանի «Վանից Դետրոյթ. Հայկական ցեղասպանությունից մազապուրծ» գրքի շնորհանդեսը

ՌԱԿ 80 եւ ՀՌԱԿ 10-ամյակների տոնակատարությունների ծիրում խորհրդանշական երեկո կազմակերպվեց Թեքեյան կենտրոնի դահլիճում: Առիթը Սուրէն Աբրահամյանի «Վանից Դետրոյթ. Հայկական ցեղասպանությունից մազապուրծ» գրքի շնորհանդեսն էր: Գիրքը լույս է տեսել «Ազգ» թերթի նախաձեռնությամբ ու ջանքերով: Հենց թերթի գլխավոր խմբագիրն էլ վարեց շնորհանդեսը:

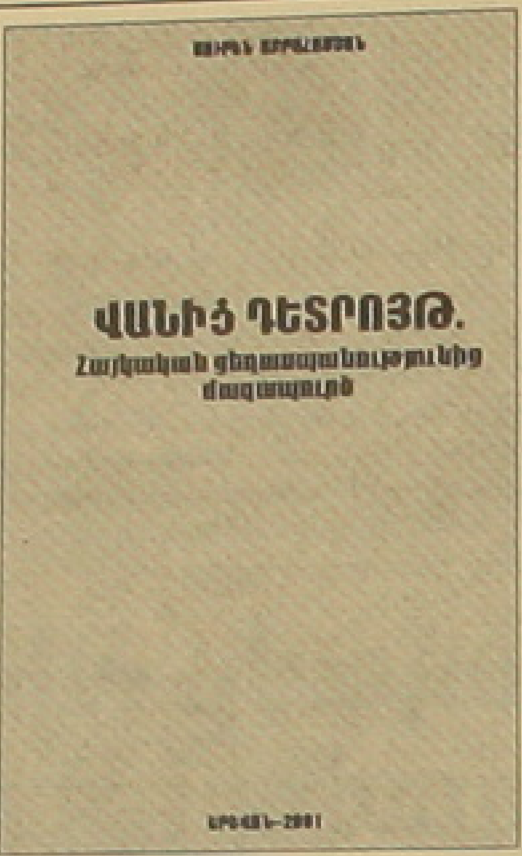

94-ամյա վանեցի, այժմ դետրոյթաբնակ ռամկավար Սուրէն Աբրահամյանի հուշագրական-տեղեկատվական այս հատորն արդեն 1993 եւ 1999 թթ. անգլերենով լույս է տեսել Միչիգանում (ԱՄՆ): Մեկ տարի առաջ, 2000 թ. հոկտեմբերին հեղինակն իր տիկնոջ՝ դարձյալ վանեցի վերապրող Արմենուհու, զավակների ու թոռների հետ եկել էր Հայաստան: Այդ առթիվ ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչությունը Երեւանի Թեքեյան կենտրոնում կազմակերպել էր հանդիպում գրող, հրապարակախոս, Հայ դատի նվիրյալ, Ռամկավար Ազատական կուսակցության վաստակաշատ ընկերոջ հետ: Այդ հանդիպմանը ներկա էին Մեծ եղեռնից փրկված այս մարդկանց ժառանգներ, որոնց հոգում դեռ մխում են Հայոց ցեղասպանության հուշերը: Հակառակ առաջացած տարիքին, Սուրէն Աբրահամյանն այնտեղ խոսեց բանիմաց, սրամիտ եւ կենսախինդ վանեցու բոլոր արժանիքներով: Ներկայացվեց նրա անգլերենով հեղինակած այս գիրքը, որն իսկապես հանրագիտարանային մի պատում է: Երեկոյի մասնակիցները, սակայն, ափսոսանք հայտնեցին, որ գիրքը չեն կարող կարդալ մայրենիով: Ճիշտ է, աշխարհի խուլ ականջը եւս մեկ անգամ բացելու համար անշուշտ շահեկան է հայոց պատմության այս կարեւոր շրջանի մասին անչափ արժեքավոր փաստերն անգլերենով ներկայացնելը: Սակայն նույնքան կարեւոր է այն հայերենով կարդալը: Եվ այդ պահին է, որ ծագեց միտքը՝ ինչո՞ւ հայերեն չթարգմանել եւ հայրենի ընթերցողին մատչելի չդարձնել արժեքավոր տեղեկություններ պարունակող, Ցեղասպանությունից մազապուրծ հայ մարդու վերապրելու եւ բարգավաճելու հրաշալի վկայությունը կազմող այս գիրքը: Եվ իսկույն ձեռնարկվեց հայերեն թարգմանությունը, որը հանձնարարվեց թարգմանչուհի Գոհար Մելիք-Բախշյանին: Այնուհետեւ գիրքը շարվեց, սրբագրվեց եւ էջադրվեց «Ազգ» օրաթերթի խմբագրատանը եւ հրատարակվեց «Տիգրան Մեծ» հրատարակչությունում:

Անգլերենով հրատարակված գրքի գրախոսականում ԱՄՆ-ի Միչիգան նահանգի Էն Արբոր քաղաքի Ուոշթընաու շրջանի միջնակարգ դպրոցի տաղանդների զարգացման խորհրդական Սանդրա Թրոզիենը գրում է. «Այս գիրքն անգնահատելի է ականատեսի համար, որտեղ նկարագրվում են նահանջները դեպի Կովկաս: Քաոսը, սովը, ծարավը, վախը, ծերերի ու երիտասարդների մահը նկարագրված են վարպետորեն: Այդ պայմաններում եղել են նաեւ էգոիզմի դրսեւորման դեպքեր: Անհնար է մոռանալ նրա տատիկի եւ թոռնիկի մահը, երբ քեռին նրանց անօգնական թողնում է ճանապարհին: Անհնար է մոռանալ նաեւ հեղինակի մորը, որը 1918 թ. վերջին, գաղթի ժամանակ տղայի անշունչ մարմինն էշի վրա գցած, չէր լքում նրան: Փեսայի այն հարցին, թե ինչու չի լքում տղայի դիակը, նա պատասխանել է. «Ես կորցրել եմ ամեն ինչ: Նա իմ միակ հարազատն է: Էլ ո՞ւմ համար պետք է ապրեմ»: Ապա Սանդրա Թրոզիենն ավելացնում է. «Զարմանալ կարելի է, թե նրանք ինչպես էին կտրում-անցնում այդքան տարածություն: Դեռ ավելին՝ զարմանալ եւ ապշել կարելի է հեղինակի կողմից չարության բացակայության վրա: Չկա ատելություն, դառնություն: Այս գիրքը գրվել է ճշմարտությունը եւ հայ ժողովրդի պատմությունը պահպանելու անհրաժեշտությունից»:

Այս անգամ գրքի հայերեն տարբերակի ներկայացման ժամանակ ներկա էր հեղինակը՝ Սուրէն Աբրահամյանը, որը Հայաստան էր եկել այս անգամ առանց տիկնոջ՝ Արմենուհու («Ան քիչ մը տկարություն ուներ»): Նրան ուղեկցում էին դուստրը՝ Էլիզաբեթը, թոռները՝ Դեյվիդը եւ Էդդին: Ինչպես նշեց բացման խոսքում Հակոբ Ավետիքյանը, Սուրէն Աբրահամյանը՝ արմենական Աբրահամ Տեր-Ստեփանյանի զավակը, իր հայրենի Լեզք գյուղից (Վանի մոտ) մինչեւ ԱՄՆ-ի Դետրոյթ քաղաքն անչափ դժվար մի ճանապարհ անցավ, գրեթե աներեւակայելի մի ճանապարհ ու ողջ մնաց: Հայի ճակատագիր:

Կարդում ես Սուրէն Աբրահամյանի գիրքն ու ամենայն մանրամասնությամբ պատկերացնում դժոխային այն ճանապարհը, որ անցել է այս հայ ընտանիքը: Սակայն սա սոսկ մի ընտանիքի պատմություն չէ: Ավելին՝ սա մի ամբողջ ժողովրդի հալածանքի եւ դեգերումների պատմությունն է:

«...Ծովը հանդարտ էր, թվում էր, թե նավն անշարժ կանգնած է: Երրորդ կարգի տեղերից ձայն լսվեց, որ ցամաքը երեւում է: Մենք հասել էինք: Հասել էինք փրկության նավահանգիստը՝ հեռու սովից ու զրկանքներից եւ, ամենակարեւորը, հեռու մեր կյանքին սպառնացող վտանգից: Մենք հաստատ գիտեինք, որ հաջորդ առավոտը, հաջորդ օրը մենք չէինք լինի դարի առաջին եղեռնի զոհերի թվում:

Չեմ հիշում, թե գիշերվա որ ժամն էր, միգուցե նույնիսկ վաղ առավոտ էր: Այդ մթության մեջ ընկած էր Պրովիդենսը, Ռոդ Այլենդը, մեր 68-օրյա տառապալից ոդիսականի վերջին նավահանգիստը, որը սկսվել էր 1921 թ. փետրվարի 12-ին Տիգրիս գետի վրայի Նահր էլ Օմարից մինչեւ Բասրա: Հունիսի 21-ն էր, եւ մեզանից 12 օր էր պահանջվել, որպեսզի Բաղդադ հասնեինք մեր անձնագրերը ստանալու եւ գիշերային թիանավով Բասրա վերադառնալու ու 20 օր էլ Բասրայից մինչեւ Բոմբեյ՝ Հնդկաստան, 25 օր Բոմբեյից Մարսել եւ վերջապես 11 օր Մարսելից մինչեւ Պրովիդենս հասնելու համար...»:

– Իր մոր հետ Սուրէն Աբրահամյանը եղեռնից եւ Արեւելահայաստան փախչելուց հետո չորս անգամ ետ է դառնում ծննդավայր, նշեց բանախոսը: Իր դժվարագույն կյանքի ընթացքում նա կարողացել է սովորել, միաժամանակ աշխատել, տուն պահել, ընտանիք պահել, ամուր ընտանիք: Սա մի ամբողջ ժողովրդի, գոնե հայերիս արեւմտյան հատվածի կյանքի ոդիսականն է, որը Սուրէն Աբրահամյանի գրքում դարձել է հրաշալի պատում: Անշուշտ, շնորհակալություն պետք է հայտնել հեղինակին գրքի երկրորդ մասի համար, որը նկարագրում է հեղինակի անցած ճանապարհն Ամերիկայում: Սա հիրավի կարեւոր է նրանով, որ մեր այսօրվա երիտասարդությունը շատ բան ունի սովորելու: Աշխարհում ոչ մեկին հենց այնպես ոչինչ չի տրվում: Աշխատանքով, միայն աշխատանքով ապրելու, գոյատեւելու կամքն է փրկել ոչ միայն վանեցի այս ընտանիքին, այլեւ վերապրած հազարավոր հայ ընտանիքների: Այս իմաստով է կարեւորվում Սուրէն Աբրահամյանի գիրքը:

Գրքի հայերեն թարգմանության հեղինակ Գոհար Մելիք-Բախշյանն իրեն երջանիկ է համարում գրքի թարգմանության պատվին արժանանալու համար: «Որպես Արեւմտահայաստանից գաղթած ընտանիքի ժառանգի, ինձ անչափ հարազատ էր այս աշխատությունը,- ասաց տիկին Գոհարը: Ապա դիմելով գրքի հեղինակին, շարունակեց,- ձեր ցավերը դարձավ իմ ցավը, ձեր ուրախությունը ոգեւորեց ինձ: Ես դարձա ձեր ընտանիքի անդամը»:

ՌԱԿ փոխատենապետ, գրականագետ Երվանդ Ազատյանն անչափ բարձր գնահատեց ոչ միայն Սուրէն Աբրահամյանի այս աշխատությունը, այլեւ իր՝ հեղինակի ազգային հասարակական գործունեությունն ընդհանրապես:

– Սուրէն Աբրահամյանն առաջնային եւ երկրորդական պարտականություններ չունի: Նա նույն խնամքով մոմ է վաճառում Դետրոյթի հայկական Հովհաննես Մկրտիչ եկեղեցում, դրամ է հավաքում կարոտյալ հայերի համար կամ ծառայում որպես եկեղեցու հոգաբարձու: Ինչ էլ արել է ու անում է՝ միշտ մեծ հոգատարությամբ ու պատասխանատվությամբ: Այդպես է նաեւ այս դեպքում:

Խոսեց նաեւ գրքի հեղինակը, որն իր շնորհակալությունը հայտնեց գրքի հրատարակման համար:

– Ես իմ այս գիրքը գրած եմ՝ անսալով զավակներիս եւ թոռներիս թախանձանքներին: Իրենց համար կյանքս կտոր-կտոր կպատմեի: Բայց դա իրենց չէր բավեր: Ու գրեցի գիրքը, որպեսզի աշխարհն իմանար հայերուն ճշմարիտ պատմությունը: Ուրախ եմ գիրքս իմ մայրենի լեզվով հրատարակված տեսնելուս համար եւ շնորհակալություն կհայտնեմ այստեղ ըլլալու համար: Հիմա դուք ինծի երկար կյանք մաղթեցիք: Պիտի գոնե 100 տարեկանս ապրիմ:

Երեկոյի ընթացքում համերգային ծրագրով հանդես եկավ Խ. Աբովյանի անվ. մանկավարժական համալսարանի մշակույթի ֆակուլտետի ժողգործիքային համույթը Սեյրան Օհանյանի ղեկավարությամբ:

Իսկապես, ճշմարտապատում մի գիրք է ստեղծվել՝ Սուրէն Աբրահամյանի «Վանից Դետրոյթ. Հայկական ցեղասպանությունից մազապուրծ» գիրքը: Այն անչափ կհետաքրքրի ոչ միայն ընթերցողներին, գրականագետներին, այլեւ Հայոց ցեղասպանության հարցերով զբաղվող գիտնական այրերին:

ՍԵՐԳԵՅ ԳԱԼՈՅԱՆ

Լուսանկարները՝ Ս. Տրոյանի

«ՉԱՐԵՆՑՅԱՆ ԸՆԹԵՐՑՈՒՄՆԵՐ»

Յոթերորդը նվիրված է Հրանտ Թամրազյանի 75-ամյակին

Երեւանի պետական համալսարանում սկսվեցին «Չարենցյան ընթերցումները», որոնք թվով 7-րդն են: Գիտական այս իրադարձությունը նվիրված է անվանի գրականագետ, ակադեմիկոս, Եղիշե Չարենցի գրական ժառանգության նվիրյալ ուսումնասիրող Հրանտ Թամրազյանի ծննդյան 75-ամյակին:

Նստաշրջանը բացեց համալսարանի ռեկտոր, ակադեմիկոս Ռադիկ Մարտիրոսյանը: Ապա «Եղիշե Չարենցը Հրանտ Թամրազյանի գնահատմամբ» զեկուցումով հանդես եկավ հայ նորագույն գրականության ամբիոնի վարիչ, բանասիրական գիտությունների դոկտոր Վազգեն Գաբրիելյանը:

Ապա ՀՀ ԳԱԱ գրականության ինստիտուտի տնօրեն, բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Ազատ Եղիազարյանը ներկայացրեց «Չարենցը եւ գրքերի աշխարհը» զեկուցումը: «Պատմության խորհուրդն ըստ Չարենցի եւ Շահնուրի» թեմայով բանախոսեց բանասիրական ֆակուլտետի դեկան, բանասիրության դոկտոր, պրոֆեսոր Արծրուն Ավագյանը: Ինչպես վերոհիշյալ բանախոսները, այնպես էլ մյուսները՝ բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Սամվել Մուրադյանը, բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Լեւոն Եզեկյանը, նոր գծեր ավելացրին մեր ժամանակների մեծագույն բանաստեղծներից մեկի դիմանկարին:

Արժե հիշատակել, որ «Չարենցյան ընթերցումները» սկսվել են 1973 թ. Հրանտ Թամրազյանի ջանքերով: Նախորդ վեց «ընթերցումների» նյութերն արդեն ամփոփվել են առանձին հատորյակներում: Առանձին գրքով կներկայացվեն նաեւ այս զեկուցումները:

ԱՆԱՀԻՏ ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ

Այցելություն Երեւանի Վ. Թեքեյանի անվան վարժարան

Երեկ Մալաթիա-Սեբաստիա համայնքի Վահան Թեքեյանի անունը կրող վարժարանում վաղ առավոտից եռուզեռ էր: Չնայած ցուրտ եղանակին, մի առանձնակի ջերմ մթնոլորտ էր տիրում: Վարժարանի տնօրեն Անահիտ Խալաթյանը ռամկավարներին դիմավորելով՝ հրավիրեց կրթօջախ, ուր թեւածում էր Թեքեյանի շունչն ու ոգին:

«Վարժարան են եկել այն մարդիկ,- ասաց տիկին Խալաթյանը,- այն հայորդիները, որոնք 80 տարի շարունակ մեզ ուղեկցում են կյանքի իրական ճշմարտությունը հասկանալու ճանապարհով՝ ընդգծելով ազատական ոգին»:

Շնորհավորելով ՌԱԿ 80 եւ ՀՌԱԿ 10-ամյակները, նա նաեւ շնորհավորեց ՌԱԿ Կենտրոնական վարչության փոխատենապետ, ՌԱԿ մամուլի կենտրոնական դիվանի ատենապետ Երվանդ Ազատյանին՝ կառավարական բարձր պարգեւի արժանանալու կապակցությամբ եւ մանրանկար մագաղաթ նվիրեց հյուրին: Երվանդ Ազատյանը շնորհակալություն հայտնեց եւ խոսք հղեց ուսուցչական կազմին՝ հայեցի դաստիարակությունն ու մայրենի լեզվի նկատմամբ հատուկ ուշադրությունը միշտ վառ պահելու համար:

94-ամյա Սուրէն Աբրահամյանը վարժարանի գրադարանին նվիրեց իր նոր՝ «Վանից Դետրոյթ. Հայոց ցեղասպանությունից մազապուրծ» գրքի մի քանի օրինակը: Հյուրերը եւ տնօրեն Ա. Խալաթյանը երկար զրուցեցին, որի ընթացքում եղան նաեւ առաջիկա համատեղ ծրագրերի շուրջ մի շարք առաջարկներ:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

ԱԶԳ

Մարզական

ՇԱԽՄԱՏ

Հայ շախմատիստների համեստ արդյունքը

Կարպովի համար առաջնությունն ավարտված է

WCC 2001/02

Մոսկվայում ընթացող շախմատի աշխարհի կանանց եւ տղամարդկանց առաջնություններում առաջին փուլի հանդիպումներից հետո շախմատային բազի հավակնորդների թիվը կիսով չափ կրճատվեց։ Ցավոք, մեկ կորուստ ունեցավ նաեւ Հայաստանի շախմատային պատվիրակությունը։ Կարեն Ասրյանը լրացուցիչ մրցաշարում զիջեց Իգոր Խենկինին եւ դուրս մնաց հետագա պայքարից։ Իսկ առաջին փուլի գլխավոր անակնկալն աշխարհի 12-րդ չեմպիոն Անատոլի Կարպովի անհաջողությունն էր։

...փորդ համարում նշել էինք, որ Գերմանիան ներկայացնող Իգոր Խենկինի հետ անցկացրած 2 պարտիաներն էլ Կարեն Ասրյանն ավարտել էր ոչ-ոքի արդյունքով։ Մրցակարգի համաձայն, մրցակիցներն անցկացրին եւս 2 պարտիա, այս անգամ արագ շախմատի կանոններով, որոնք նույնպես չորոշեցին հաղթողին։ Հարկ եղավ անցկացնել կայծակնային մրցախաղ՝ 2 պարտիայից։ Այստեղ հաջողությունն ուղեկցեց Խենկինին, որը մտավ հաջորդ փուլ՝ հաղթելով ընդհանուր 3,5–2,5 հաշվով։ Անատոլի Կարպովը չին շախմատիստ Չանգի հետ 2 ոչ-ոքի անելուց հետո արագ շախմատի երկու պարտիաներում էլ տանուլ տվեց

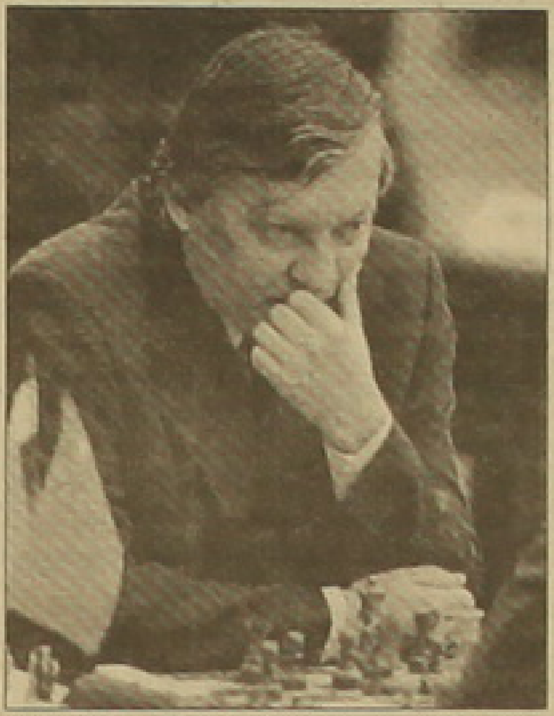

եւ դուրս մնաց հետագա պայքարից։

Մեծ դժվարությամբ 1/32 եզրափակիչ մտավ աշխարհի ներկայիս չեմպիոն Վիշվանաթան Անանդը։ Նրան հաջողվեց արագ շախմատի մրցախաղում 1,5–0,5 հաշվով հաղթել ֆրանսիացի Տուզանին։ Ընդհանրապես, տղամարդկանց մրցաշարում առաջին փուլի 64 հանդիպումներից 24-ի ելքը վճռեցին լրացուցիչ մրցախաղերը, ընդ որում 8 անգամ հաղթողը որոշվեց միայն կայծակնային մրցաշարում։ Նման ճակատագրի արժանացան Մուտովսկին, Սակաեւը, Էլվեստը, Միլովը, Նիսիպեանուն, Խենկինը, Քոնգուեստը եւ Բակլանը։ Կանանց մրցաշարում 32 հանդիպումներից միայն 9-ում պահանջվեց լրացուցիչ մրցախաղ։

Երեկ կայացան երկրորդ փուլի առաջին հանդիպումները։ Մրցաշարը մեկ օրով Կրեմլի պալատից տեղափոխվել էր շախմատիստի կենտրոնական տուն։ Պատճառը Ուկրաինայի նախագահ Լեոնիդ Կուչմայի Ռուսաստան կատարած պաշտոնական այցի հետ կապված միջոցառումների անցկացումն էր Կրեմլում։

Այս անգամ հայ շախմատիստներն այնքան էլ հաջող չխաղացին։ Անաստասյանը սպիտակներով ոչ-ոքի ավարտեց պարտիան Լեկոյի հետ։ Նույնպիսի արդյունք գրանցվեց նաեւ Վահանյան-Գուրեւիչ պարտիայում։ Իսկ ահա Լպուտյանը զիջեց Վան Վելիին։ Չեխիան ներկայացնող մեր հայրենակից Սերգեյ Մովսիսյանը ոչ-ոքի ավարտեց հանդիպումը Ազմայփարաշվիլու հետ։

Ահա կայացած մյուս հանդիպումների արդյունքները

Անանդ-Նիլսեն՝ 1–0
Ադամս-Կոբալյա՝ 1–0
Մորոզեւիչ-Սասիկիրան՝ 0,5–0,5
Իվանչուկ-Մացիեյա՝ 1–0
Բարեեւ-Բակլան՝ 0,5–0,5
Գելֆանդ-Դոմինգուեզ՝ 0,5–0,5
Թոփալով-Վեսցովի՝ 1–0
Շիրով-Գիմեշի՝ 1–0
Կասիմջանով-Խենկին՝ 0,5–0,5
Սմիրին-Լյուբեո՝ 0,5–0,5
Խալիֆման-Շաբալով՝ 0,5–0,5
Գեորգիեւ-Բրունզոն՝ 0,5–0,5
Սվիդլեր-Սուլսկիս՝ 0–1
Պիգուսով-Չանգ՝ 1–0
Դրեեւ-Միլոշ՝ 0,5–0,5
Պոլգար-Միլով՝ 1–0
Պոնոմարյով-Տիվյակով՝ 0,5–0,5
Չուան Խուան-Պսախիս՝ 0,5–0,5
Լոթյե-Շիրով՝ 0,5–0,5
Էլվեստ-Կամպորա՝ 0,5–0,5
Գրիշչուկ-Մոտիլյով՝ 0,5–0,5
Չիանգ Չոնգ-Լաուտին՝ 0,5–0,5
Բելյավսկի-Դելչեւ՝ 0,5–0,5
Սակաեւ-Նաքաֆ՝ 1–0
Նիկոլիչ-Դաուբով՝ 0,5–0,5
Մուտովսկի-Վալեյո՝ 1–0
Խու Յուն-Ջվյազինցեւ՝ 0–1
Տկաչով-Նգուեն՝ 1–0

Կանանց մրցաշարում Լիլիթ Մկրտչյանը ոչ-ոքի խաղաց ռուսաստանցի Եկատերինա Կովալեւսկայայի հետ, իսկ Էլինա Դանիելյանը պարտվեց չին շախմատիստուհի Խու Յուհուային։ Մյուս հանդիպումներում գրանցվեցին այսպիսի արդյունքներ.

Գալյամովա-Կիսելյովա՝ 1–0
Չիբուրդանիձե-Սեդինա՝ 1–0
Վանգ Պին-Պաերզ՝ 0–1
Չժու Չեն-Պեսրենկո՝ 1–0
Իոսելիանի-Դվորակովսկա՝ 0,5–0,5
Սկրիպչենկո-Ցիելինսկա՝ 1–0
Պետսան-Գրաբուզովա՝ 0,5–0,5
Ստեֆանովա-Պենգ՝ 0–1
Մարիչ-Գապոնենկո՝ 1–0
Բոյկովիչ-Բագինսկայթե՝ 0.5–0.5
Մոհոտա-Ֆոյսոր՝ 0,5–0,5
Կուրսիձե-Ցաքոնսկի՝ 0,5–0,5
Ցիուկսիտե-Խու Յուհանյուհան՝ 1–0
Հոանգ-Կոստենյուկ՝ 0,5–0,5

ՖՈՒՏԲՈԼ

ՀՄԸՄ-ն համալրում է կազմը

Արարատի «Այգ» մարզաբազայում Լիբանանի ֆուտբոլի նոր մրցաշրջանին նախապատրաստվող Բեյրութի ՀՄԸՄ-ն ստուգողական անդրանիկ հանդիպումն անցկացրեց։ Մրցակիցը Երեւանի «Կիլիկիան» էր, որը թեեւ հայտնի պատճառներով չմասնակցեց ֆուտբոլի ՀՀ առաջնությանը, սակայն ամենօրյա պարապմունքների շնորհիվ պահպանել է մարզունակությունը։ Ուստի բնավ էլ զարմանալի չէ, որ «Կիլիկիան» այդ խաղում հաղթեց 2–0 հաշվով։ Գոլերի հեղինակներ դարձան Սերգեյ Էրզրումյանն ու Վարդան Բաղդասարյանը։

ՀՄԸՄ-ի կազմում այդ խաղին մասնակցեցին Հայաստանի թիմերում հանդես եկող Սամվել Նիկոլյանը, Գագիկ Սիմոնյանը, Վիգեն Աբրահամյանը։ Բացի այս 3 ֆուտբոլիստներից, ՀՄԸՄ-ի գլխավոր մարզիչ Գեւորգ Կարապետյանը թիմ է հրավիրել նաեւ «Զվարթնոցի» հարձակվող Միեր Ավանեսյանին։ Նշված ֆուտբոլիստները ՀՄԸՄ-ի հետ կմեկնեն Բեյրութ եւ թիմի կազմում կմասնակցեն դեկտեմբերի 15-ին մեկնարկող առաջնությանը։

«Յուվենթուսի» հաղթանակը

Երեկ Թուրինում կայացավ Չեմպիոնների լիգայի առաջին տուրից հետաձգված «Յուվենթուս»–«Բայեր» հանդիպումը։ Արդեն 8-րդ րոպեին Տրեզեգեն բացեց խաղի հաշիվը։ Մինչեւ ընդմիջում Դել Պիերոն եւ Տուդորը եւս երկու անգամ գրավեցին գերմանացիների դարպասը։ Երկրորդ խաղակեսում իտալացիները բավարարվեցին միայն մեկ գոլով՝ խաղը շահելով խոշոր հաշվով։

Ավարտական տուրը թվերով եւ փաստերով

■Առաջնության ավարտական տուրի 5 հանդիպումներում խփ... 23 գնդակ։ Առաջնության 128 հանդ...ներում գրանցվել է 454 գոլ, միջինը մեկ խաղում՝ 3,54 գնդակ։

■Բոլոր 5 խաղերն էլ ավարտվեցին հյուրերի հաղթանակով։ Կայացած 128 հանդիպումներում 60 անգամ հաջողության են հասել դաշտի տերերը, 48-ում հաղթել են հյուրերը, 20 խաղ ավարտվել է ոչ-ոքի արդյունքով։ Դաշտի տերերը խփել են 241 գնդակ, հյուրերը՝ 213։

■«Զվարթնոցն» առաջին անգամ դարձավ մրցանակակիր։ Թիմը 3-րդ անընդմեջ հաղթանակը տոնեց։ «Զվարթնոցի» արդյունքը 2-րդ շրջանում լավագույնն է՝ 30 միավոր (+10=0-1)։

■«Սպարտակը» ՀՀ առաջնություններում 2-րդ անգամ նվաճեց բրոնզե մեդալները, ընդ որում երկու... էլ նախորդ մրցաշրջանու... թիմը դարձել էր երկրի չեմպիոն։ Սպարտակցիները 3-րդ անընդմեջ խոշոր հաշվով հաղթանակը տոնեցին։ Առաջնությունում «Սպարտակը» տոնեց խոշոր հաշվով 9 հաղթանակ։

■Տուրի 5 խաղերից 4-ն ավարտվեցին խոշոր հաշվով։ «Արարատի» եւ «Շիրակի» համար դա թվով 6-րդն էր, «Միկան» իր 5-րդ խոշոր հաշվով հաղթանակը տոնեց։ Իսկ ահա «Լոռին» 13-րդ անգամ այդ կարգի պարտություն կրեց, ինչը ցխուր ռեկորդ է։ Կայացած խաղերից 50-ում (39 տոկոսը) գրանցվել է խոշոր հաշիվ։

■«Փյունիկը» չեմպիոնի դերում անցկացրած 3 խաղում վաստակեց ընդամենը 1 միավոր։ 2-րդ շրջանում թիմի հաշվեկշիռն այսպիսին է՝ 23 միավոր (+7=2-2), մինչդեռ առաջին շրջանում «Փյունիկը» վաստակել էր 30 միավոր (+10=0-1)։

■«Դինամոն» 6-րդ անընդմեջ պարտությունը կրեց։ Թիմն արդեն 15 խաղ է, ինչ չի հաղթել (3 ոչ-ոքի, 12 պարտություն)։ Առաջնությունում ... անոնյականները 6-րդ խոշոր հաշվով պարտությունը կրեցին։

■Արամ եւ Հայկ Հակոբյանները վերջին 3 տուրերում դաշտից չեն հեռանում առանց գոլի՝ խփելով համապատասխանաբար 6 եւ 5 գնդակ։ Երկուսն էլ այս մրցաշրջանում արդյունավետության անձնական ռեկորդներ սահմանեցին։ Հայկը 5 գնդակով գերազանցեց 1998 թ. «Դվինում» ցույց տված իր արդյունքը (11 գոլ), իսկ Արամը 1999 թ. «Ցեմենտում» ցույց տված ցուցանիշը (9 գոլ) գերազանցեց 6 գնդակով։

■Արման Քարամյանի արդյունքը (21 գոլ) եւս անձնական ռեկորդ է։ Մինչ այդ նրա լավագույն արդյունքը 1999 թ. «Կիլիկիայում» խփած 20 գնդակն էր։ Արմանն առաջին անգամ դարձավ առաջնության լավագույն ռմբարկու։ Հետաքրքիր է, որ նա նույնությամբ կրկնեց անցյալ տարվա լավագույն ռմբարկու Արամ Հակոբյանի ցուցանիշը՝ 21 գոլ 19 խաղում։

■Անուշավան Փահլեւանյանը պաշտոնական մրցումներում իր 80-րդ գոլը խփեց (72՝ առաջնությունում, 8՝ ՀՀ գավաթի մրցաշարում)։

■Գրանցվեց 2 «հեթ-տրիկ», որոնց հեղինակներ դարձան շիրակցի Անդրանիկ Բարիկյանը եւ սպարտակցի Արամ Հակոբյանը։ Եթե շիրակցին առաջին անգամ է նման հաջողության հասնում, ապա Արամն ընթացիկ առաջնությունում արդեն 2-րդ «հեթ-տրիկի» հեղինակն է դառնում։ 2-ական անգամ աչքի են ընկել նաեւ Անդրեյ Բուլանովը («Միկա»), Հայկ Հակոբյանը («Սպարտակ»), Հայկ Հարությունյանը («Փյունիկ»)։ Իսկ առավել հաճախ՝ 3 անգամ հաջողության է հասել Արման Քարամյանը։

■Տուրում նշանակվեց 11 մ հարված։ Եթե սպարտակցի Արամ Հակոբյանն անվրեպ իրացրեց հարվածը, ապա վանաձորցիներ Գագիկ Հարությունյանն ու Վիլեն Հարությունյանը չկարողացան հաղթող դուրս գալ արարատցի Գեւորգի Խաչատրյանի հետ մենամարտում։

ՍԿԱՆՎՈՐԴ

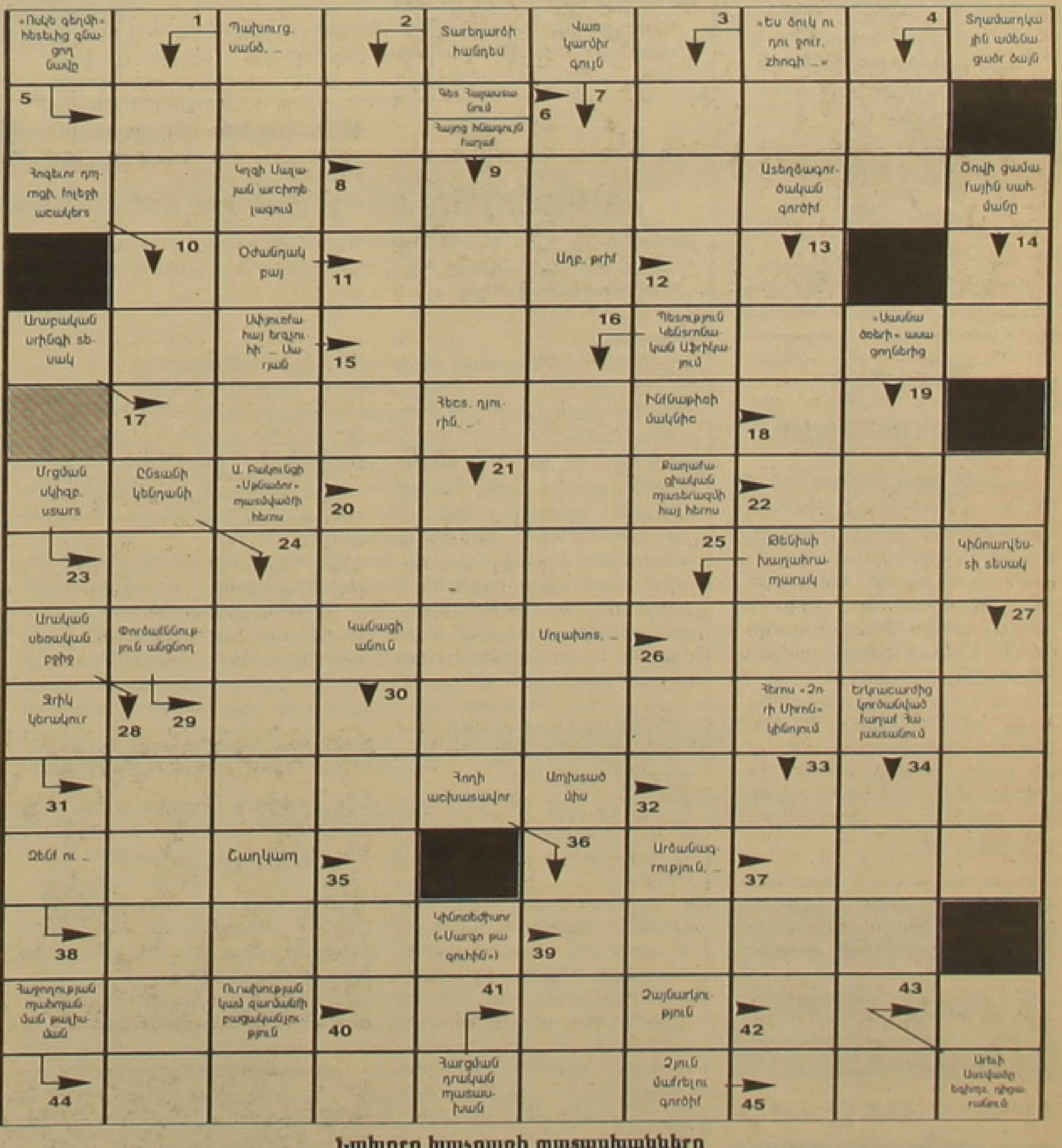

Նախորդ խաչբառի պատասխանները

Ուղղահայաց

1. Սալտիկով Շչեդրին։ 2. Զարմանազան։ 3. Քեփերոն։ 4. Սինխրոն։ 5. Վալս։ 8. Նազանո։ 9. Գոյա։ 11. Բալահովիտ։ 12. Աղբալյան։ 13. Պարողոնտոզ։ 14. Մարկիզ։ 15. «Մելանիա»։ 16. Զորքե։ 20. Եղերդակ։ 21. Ավստրալիա։ 23. Թարխանով։ 25. Տրպագրիչ։ 27. Նալբանդյան։ 29. Կանդի։ 30. Անալգին։ 33. Ազաբանգեդոս։ 36. Սարկազմ։ 38. Արգենտինա։ 40. «Լանկոմ»։ 43. Տերտերյան։ 47. Արգոն։ 48. Բանդերաս։ 49. Միխալկով։ 53. Արգիշտի։ 56. Լոռկա։ 57. Բեն։

Հորիզոնական

1. Սյուռռեալիզմ։ 5. Վալենտին։ 6. Սալի։ 7. Եռախան։ 9. Գռոզ։ 10. Առնո։ 12. Անիտենգա։ 15. Սազ։ 17. Մարկո։ 18. Եղբայր։ 19. Ռասել։ 22. Լուդվիգ վան Բեթհովեն։ 24. Նոտաս։ 26. Օսյան։ 28. Նոտաակ։ 31. Ագաթ։ 32. Օկա։ 34. Նարգիզ։ 35. Եբենոս։ 37. «Դախս»։ 39. Լարի։ 40. Լիրա։ 41. Անավարտ։ 42. Չուխա։ 44. Եսենյա։ 45. Արին։ 46. Նավ։ 50. Սամոնտ։ 51. Տոն։ 52. Մանե։ 54. «Պոբեդա»։ 55. Քնար։ 56. Լիան։ 58. Դարվին։ 59. Աֆրիկա։ 60. Կոն։ 61. Վտառ։ 62. Նիշասա։ 63. Նարվա։

ԱՖՂԱՆՍՏԱՆ

Բոննի հանդիպումը կարգավորման հույս է ներշնչում

Մինչ ԱՄՆ ծովային հետեւակի զինվորներն Աֆղանստանի հարավում ստանձնում են բեն Լադենի որոնումները, Բոննում երեքշաբթի բացված միջաֆղանական խորհրդաժողովում քննարկումներ են ծավալվել Աֆղանստանի ապագա կառավարման առնչությամբ: Հանդիպմանը մասնակցում է 4 պատվիրակություն, որոնց 28 անդամները ներկայացնում են աֆղանական բոլոր խմբավորումներն ու ազգությունները:

Խորհրդաժողովը բացելով՝ Գերմանիայի արտգործնախարար Յոշկա Ֆիշերը դրա մասնակիցներին կոչ արեց խաղաղ լուծում գտնել ավելի քան երկու տասնամյակ Աֆղանստանը բզկտած քաղաքացիական կռիվներից եւ բռնություններից հետո: «Լիբերասիոն» թերթը տեղեկացնում է, որ Բոննի հանդիպմանը ներկա են նաեւ 18 երկրների (ԱՄՆ, Ռուսաստան, Ֆրանսիա, Իրան, Պակիստան եւ այլն) դիտորդներ:

Խորհրդաժողովի առաջին օրն ընդհանուր առմամբ անցավ դրական ոգով եւ խաղաղ կարգավորման հույսեր ներշնչեց: Աֆղանական տարբեր խմբավորումների եւ ազգությունների ներկայացուցիչները մասնավորապես համաձայնության եկան, որ հինգ օրվա ընթացքում հնարավոր կլինի կազմել Աֆղանստանի ժամանակավոր կառավարություն շուրջ երկու տասնյակ անդամներով: Կառավարությունը գործելու է 6 ամիս եւ վերահսկվելու է Ազգային ժամանակավոր գերագույն խորհրդի կողմից, որը փաստորեն խորհրդարանի դեր է կատարելու: Վեցամսյա ժամկետից հետո հնարավոր է կազմել գերագույն մարմին՝ Լոյա ջիրգա, որտեղ սկզբնավորվելու է սահմանադրության ստեղծման գործընթացը:

Բոննի հանդիպումն անցկացվում է ՄԱԿ-ի հովանու ներքո: Սակայն ԶԼՄ-ները տեղեկացնում են, որ ՄԱԿ-ում եւ Արեւմուտքում երկյուղներ կան, որ թալիբների վարչակարգը տապալած աֆղանական ուժերը կարող են պառակտվել եւ ի չիք դարձնել խաղաղ կարգավորմանն ուղղված բոլոր ջանքերը:

ՄԱԿ-ն օրինական է համարում Աֆղանստանի՝ 1996 թ. թալիբների տապալած Հյուսիսային դաշինքի եւ նախագահ Ռաբանիի իշխանությունը: Սակայն ԱՄՆ-ը դեմ է Քաբուլում Ռաբանիի իշխանության ճանաչմանը, քանի որ այն իբր «կենսունակ չէ»: Ինչ վերաբերում է Բոննի համաժողովին, «Ֆիգարո» թերթը տեղեկացնում է, որ ՄԱԿ-ը խոստացել է դրա հաջողության դեպքում առնվազն 10 մլրդ դոլար հատկացնել Աֆղանստանի տնտեսության վերականգնմանը:

Գ. Ք.

INDEPENDENT CONSULTING

Դուք գիտեք ինչ
Մենք գիտենք
ինչպես

«Այ Սի Էյ Ջի» անկախ խորհրդատվական խումբն առաջարկում է իր ծառայությունները

- Հարկային եւ այլ պարտադիր վճարումների վերաբերյալ խորհրդատվություն
- ֆինանսահաշվապահական ծառայություններ՝ եռամսյակային հաշվետվությունների, տարեկան հաշվեկշռի կազմում, հաշվապահական հաշվառում
- բիզնես պլանների մշակում,
- մրցութային փաստաթղթերի փաթեթների կազմում
- տնտեսվարող սուբյեկտների, իրավաբանական եւ ոչ իրավաբանական, հասարակական կազմակերպությունների գրանցում, վերագրանցում եւ լուծարում
- իրավաբանական խորհրդատվություն եւ ծառայություն:

Մեր հասցեն՝
Բաղրամյան 3ա

Հեռ.՝ 54-37-31,
Հեռ. ֆաքս՝ 58-31-50

ԴՈՒՔ ԲԱԺՆԵՏԵՐ ԵՔ

Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիան հիշեցնում է.

ՀՀ օրենսդրության համաձայն, բաց բաժնետիրական ընկերությունների բաժնետոմսերի սեփականության իրավունքը ծագում է այն Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիայում գրանցելուց հետո:

Բաժնետերերի սեփականության իրավունքի պաշտպանության եւ երրորդ անձանց չարաշահումներից բաժնետերերին զերծ պահելու նպատակով, Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիան անվճար տրամադրում է սեփականությունը հավաստող համապատասխան փաստաթղթեր (հաշվից քաղվածքներ):

Այցելեք Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիա՝ ք. Երեւան, Հանրապետության 5բ կամ դիմեք Ձեզ սպասարկող բրոքերային ընկերությանը:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարեք 54-36-56 կամ 58-91-51:

Abt

Abt Associates Inc. in Armenia looks for a Hospital Payment Experiment Consultant for its activities in Armenia. Abt Associates Inc, member of the Armenia Social Transition Program (ASTP) funded by the USAID, provides a technical support to the Ministry of Health (MOH) and the State Health Agency (SHA) in reforming the national health care sector of Armenia. Hospital Payment Experiment (HPE) is an important component of the ASTP/MOH collaborative agenda. HPE seeks to test and validate new hospital information tools that provide a set of more objective measures of the hospital performance.

The incumbent of the post will perform the following duties:

- Evaluate the current status of clinical coding and patient reporting in 8 to 10 pilot hospitals in Yerevan;
- Redesign the standard patient discharge form to reflect the new requirements of patient coding;
- Translate an international surgical classification list of over 2,000 items from English into Armenian or Russian;
- Assist in training of physicians and data processing staff on new clinical classification systems and patient coding;
- Assist in implementing ICD-10 and surgical procedure classification list in pilot hospitals;
- Provide ongoing monitoring, capacity building, and corrective action at the hospital level during the implemention of new patient coding tools;
- Assist in the development of a database software that would enable quick and accurate entry of patient data in a computer file;
- Coordinate capacity building activities with the MOH/SHA/ASTP Task Force.

The position is part time, commencing in January 2002 over consecutive 6 to 12 months.

Qualifications:

The candidate will be an experienced and broadly minded clinician, who has familiarity with various classes of diseases and clinical terminology. The person will have good knowledge of the hospital operation. S/he is expected to be fluent in Armenian, Russian, English, and in MS Office applications.

To apply, please send your CV and cover letter electronically to: cvhpe@yahoo.com by 5 p.m. of 12/7/2001.

Անուրդի հայտարարություն

Մաշտոցի պող. կենտրոնական մասում վաճառվում է օրիգինալ դիզայնով կապիտալ նորոգված մոտ 1000 քմ առեւտրային եւ հանրային սննդի տարածք: Մեկնարկային գինը համարժեք է 494.000 ԱՄՆ դոլարին: Անուրդը կայանալու է 27.12.01 թ. Թեքեյան կենտրոնում: Անուրդը հայտարարվել է 27.11.01 թ. պաշտոնական ծանուցմամբ «Ազգ» թերթում: Մանրամասների համար դիմել «Հարությունյան եւ գործընկերներ իրավաբանական գրասենյակ» ՍՊԸ, հեռ. 559501, բջջ. 400749, auction@legal. am:

For Your Internal News of Armenia Log on to

www.azg.am

In English, Russian, Armenian and Turkish

Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների դեսպանատուն Երեւան, Հայաստան
Ժողովրդավարության հանձնաժողովի փոքր դրամաշնորհների ծրագիր

Հայաստանում ԱՄՆ դեսպանատան հանրային հարաբերությունների բաժինն ուրախ է հայտարարել ժողովրդավարության եւ կառավարման փոքր դրամաշնորհների ծրագիր:

Նպատակը

Ծրագրի նպատակն է փոքր չափի դրամական օժանդակություն տրամադրել Հայաստանում ժողովրդավարական հաստատությունների զարգացմանն աջակցող հատուկ ծրագրերի եւ նախաձեռնությունների իրականացմանը: Դրամաշնորհները կտրամադրվեն հասարակական կազմակերպություններին (ՀԿ-ներին) եւ անկախ լրատվամիջոցներին: Մրցույթի հավակնորդները պետք է արդեն իրականացնելիս լինեն կամ նախատեսեն իրականացնել այնպիսի ծրագիր, որի նպատակն է Հայաստանում ժողովրդական հաստատությունների զարգացման խթանումը:

Հայաստանում հանձնաժողովն առավել հետաքրքրված է այնպիսի ծրագրերով, որոնք վերաբերում են ժողովրդավարական հաստատությունների ստեղծմանը, օրենքի իշխանությանը /արդարադատության վարչարարությանը, տեղեկատվության ազատ տարածմանը, քաղաքացիական կրթությանն ու քաղաքացիական հասարակությանը, մարդու իրավունքներին, էթնիկ եւ քաղաքական ներդաշնակությանը. այսինքն՝ հանձնաժողովը կօժանդակի այն ծրագրերին, որոնք խթանում են բաց/ քաղաքացիական հասարակության զարգացումը:

Հատուկ ուղենիշներ

- Դրամաշնորհի առավելագույն չափը 24,000 ԱՄՆ դոլար է: Այդուհանդերձ, ելնելով որոշակի աշխատանքային սկզբունքներից, դրամաշնորհները հիմնականում կլինեն 10,000 ԱՄՆ դոլարից քիչ, հազվադեպ՝ 15,000 ԱՄՆ դոլար:
- Դրամաշնորհները տրամադրվում են միանվագ: Հաջողակ դիմորդներն առաջին դրամաշնորհով ծրագրի հաջող իրականացումից հետո կարող են դիմել երկրորդ դրամաշնորհը ստանալու համար, սակայն երկրորդ դիմում-առաջարկը պետք է վերաբերի միանգամայն այլ ծրագրի:
- ԱՄՆ կազմակերպություններն ու անհատները չեն կարող դիմել վերոնշյալ ծրագրով հայտարարված դրամաշնորհային մրցույթին:
- Ծրագիրը չի կարող ֆինանսավորել՝ մարդասիրական օգնություն եւ բարեգործական գործունեություններ, գիտական հետազոտություններ, համաժողովներ եւ դեպի արտասահման անհատական ուղեւորություններ, առեւտրային գործունեություններ, ծրագրեր, որոնց նպատակը միմիայն կազմակերպության առաջնային ինստիտուցիոնալ զարգացումն է:

Գնահատման չափանիշները

Դիմում-առաջարկները կգնահատվեն ըստ ծրագրի թեմայի, հստակ ձեւակերպված խնդիրների եւ թիրախ խմբերի, ինչպես նաեւ ծրագրի նպատակներն իրագործելու՝ կազմակերպության կարողության: Դրամաշնորհները տրամադրվում են տեղում, Վաշինգտոնում USIA կողմից ծրագրի ընդունումից (հաստատումից) հետո:

Հայտերի ներկայացման կարգը

Դիմորդները պետք է լրացնեն պաշտոնական դիմումի ձեւ՝ **անգլերեն լեզվով,** որում ներկայացվում է կարեւոր տեղեկատվություն դիմորդ կազմակերպության եւ նրա գործունեության վերաբերյալ, ինչպես նաեւ առաջարկված ծրագրի մանրամասն նկարագիրը:

Դիմորդները պետք է խուսափեն աշխատավարձերի վճարման, սննդի եւ խմիչքի գնման նպատակով դրամաշնորհ խնդրելուց:

Խորհուրդ

Կարելի է կից ներկայացնել դիմում-առաջարկի լրջությունը հավաստող հանձնարարական նամակներ:

Դիմորդների տեղեկացումը/ դրամաշնորհային գործընթացը

Բոլոր դիմորդները գրավոր կտեղեկացվեն հանձնաժողովի որոշմանը, դիմում-առաջարկին վերջինիս ծանոթանալուց հետո:

Հաջողված առաջարկների դեպքում դրամաշնորհային ողջ գործընթացը տեւում է մոտավորապես ութ (8) շաբաթ (հանձնաժողովի կողմից առաջարկի քննարկումից մինչեւ այն պահը, երբ դրամական միջոցները տրամադրվում են օգտագործման համար):

Դրամաշնորհի տրամադրումը եւ հաշվետվությունների պահանջը

Դրամաշնորհները կտրամադրվեն երկու կամ ավելի փուլով: Առաջին մասը կտրամադրվի ծրագիրը սկսելու նպատակով: Դիմորդները պետք է միջանկյալ հաշվետվություններ ներկայացնեն առաջին փուլում տրամադրված դրամական միջոցների օգտագործման վերաբերյալ, նախքան լրացուցիչ միջոցների ստացումը: Նշված հաշվետվության բացակայության պարագային դրամական միջոցների հետագա փոխանցում չի կատարվի:

Ամփոփիչ հաշվետվություններ

Բոլոր հաջողակ դիմորդները պետք է ծրագրի ավարտին պաշտոնական հաշվետվություն ներկայացնեն ժողովրդավարական հանձնաժողովին: Հաշվետվության մեջ պետք է նշվի, թե ինչ է իրագործվել, արդյոք ծրագիրը հաջողված է ըստ դիմորդի, եւ ինչպես կարող է բարելավվել ապագայում: Հաշվետվությունը պետք է նաեւ ընդգրկի դրամաշնորհի միջոցների օգտագործման հաշվապահությունը: Նշված հաշվետվությունում պարունակող տեղեկատվությունը ժողովրդավարական հանձնաժողովին հնարավորություն կընձեռի ապագայում առավել հաջող գնահատել դիմում-առաջարկները:

Դիմումների ներկայացման ժամկետը սույն թվականի նոյեմբերի 30-ն է:

Դիմումի ներկայացման ուղենիշներն ու դիմումի ձեւը կարելի է ձեռք բերել
Հայաստանում ԱՄՆ դեսպանատան
Հանրային հարաբերությունների բաժին
Բաղրամյան 18
Երեւան, Հայաստան

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունեաց 70ա Գրանցման թիւ 65. Պատվէր 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրուած է տպագրութեան՝ 29. 11. 2001 Գինը՝ 100 դրամ